

BANAT MEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922. július 6.

182. szám

Mégjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 —dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Lelbach-palota)

Uj Machbetek

A Neue Freie Presse jelenti Párisból: *Curson* lord orvosai kijelentik, hogy ugyanabban a betegségben szenved, mint annak idején Woodrow Wilson. Aligha jut már abba az állapotba, hogy közhivatali teendőket végezzen. Éjjel-nappal négy ápoló őrzi, hogy megakadályozzák abban, hogy kárt tegyen magában. Lloyd George ily körülmények között nemsokára új külügyminisztert fog kinevezetni, mert Balfour magas kora miatt ezt a tatócát végleg elvállalni vonakodik. A tanárok és tudósok rendkívül csodálkoznak a diplomáciai *betegség* ez az alakján, amely több politikust és államférfiút szellemileg és testileg egyaránt megátmodott. Ebben a betegségben szenvedtek, mint többé-kevésbé bizonyosan megállapítható, *Wilson, Lenin, Northcliffe, Curson* és valószínűleg *Deschanel* is. Többfelől azt állítják, hogy *Vilmos* volt császárt is ez a betegség támadta meg.

A kiöntött vérre hamut szoktak szórni, a lenyaktílozott fejet fűrészesporos kosárban fogják föl, hogy a gyöngedegetűket ne remítse ajúlásba a halálnak véres nyoma. Mert ami látványosságnak ha más pusztul el, nagyszerűen izgalmas, az, ha a magunk halálára emlékeztek, figyelmeztetésű: kétségbeesők. A háboruból kimenekült emberiség nem is tesz mást három év óta, csak hamut szór a vértócsára. Oh, van hamu és van vér elég, a porra égett városok és elhagyott illúziónyomában.

A bukottak hasztalan igyekeznek megigazítani vért zardó fejük alatt a felvedés párnáját; a győzők fölrángatják jótékony ajúlásukból és számonkerik a bukásukat. Bírósgát elé állítják a legyőzött népek háborus bűnöseit, s a győző népek háborus bűnöseit mondanak felettük ítéletet. A harc folyik tovább, mint a katalumi csatában, amikor az első legyilkolták egymást, egymásra támadnak a halottak szellemei.

A világtörténelmet megírhatják a győzők és megírhatják a legyőzöttek sorsát is. De minél messzebb leszünk a fegyveres küzdelemtől, minél hátrábban társóznak fel előttünk a tisztánlátás utjai, annál inkább veszt jelentőségéből a fegyverekkel igazolt igazság. A német hadi bűnököket a lipcei törvényszék elé idéztették a fegyverek urai, de a sors az élet, — keressünk még egyszerű szavakat — a megbecsülhetetlen igazság, a sötét fátum, a beteljesedő végzet, a *telkiismeret bíróság* elé idezi a háború bűnöseit s örültséggel fizet a bűnökért. *Ez az örület a telkiismeret-*

nek, a történelmi igazságnak a jóvátétele.

Edward királyok ók, akik "túl szipon és dobon" az értelem összetöréséig hallják a halálba küldött dalát. A háboru alatt lehetett szónokolni, lehetett uszítani s a gyűlölet és bosszu mérgével meg lehetett rontani a közszellemet. Lehetett halálba küldeni fiatalokat egy szónoki fogással, lehetett a megrándult kéz egy gesztusával özvegyekké tenni az öléléért reszkető öli asszonyok millióit, egy álmatlan éjszaka utáni bosszus reggel vérel festhette föl a mezőket — de most, frázison, pózon, háborun *tul hol van az a telkiismeret, amelyik hordozni tudna ilyen felelősség terhét?* Ha gránitból volna kifaragva, ha vasbetonból

A király környezetében élő tanácsadókat eltávolítják helyükről

Steics élete, vagy — a kormány halála

— A nemzetgyűlés szerdai ülése —

A Steics-affér hullámai nem akarnak elsimulni. Egy napon a jelentések az affér elsimulását adják hírül, másnap aztán újra kizsíról, ellentétekről, nehézségekről beszélnek a beavatottak. Az ügy jelenleg a következőképpen áll:

A három miniszter, *Trijkovics, Pribicevics* és *Marinkovics*, akik azért küldtek Blédbe, hogy a királlyal közöljék a kormány határozott álláspontját, *visszatértek, anélkül, hogy a király álláspontját meg tudták volna változtatni.* Most *Marinkovics* Lázár dr. igazságügyi miniszter utazott el Blédbe, hogy közölje a királlyal a kormánynek azt az elhatározását, hogy

amennyiben a Steics-ügy nem az ő előterjesztése alapján intéződik el, úgy ezt a trón részéről megnyilvánuló bizalmatlansági ténynek tekintik, amelynek levonják a konzekvenciáit.

Marinkovics igazságügyminiszter missziójának Beogradban éppen ezért igen nagy fontosságot tulajdonítanak, de remélik, hogy sikerülni fog oly megoldást találni, amely a nagyobb belpolitikai megrázkódtatásokat elkerülhetővé teszi.

A kormány meg van győződve arról, hogy

a kínos konfliktus előidézői azok a hivatalos és nem hivatalos tanácsadók, akik a király környezetében élnek.

Éppen ezért ezeket a tanácsadókat a most fölmerült nézeteltérés elsimulása után *állásukól fölmentik és új tanácsadókkal veszik körül a királyi.* A kényelmetlen szituációt a kormány minél hamarabb megakarja oldani, erre mutat az is, hogy *Nincics* Momcsilló

lenne felépítve, akkor is porra morzsolódna össze a lelkiismeret, melyre elpusztult életek súlyát rakja fel a megfőjthatatlan emlékezés. *Gutta cavat lapidem,* a csöpp kivájja a követ s milyen borzalmas sietséggel pusztul a kőből kiformalt lelkiismeret is, ha az emlékek vércsöppje hull le rá szakadatlanul.

A lelkiismeretet úgy roncsolja szét a felelősség, mint a vérbaj a test szövét. A lelkiismeret vérbaja ez, fátumos büntetése mindenkinek, aki vérel fertőzte be magát. Hiába takarózik a győzelem bitorába, az örület démona mégis utóli.

Machbetek ók, akiket az örület örvényébe rántanak le a legyilkolt Banquok szellemei. (d. j.)

tanul nagy a mostani költségvetés. Kitér az agrárreform kérdésére is, majd végül a kormány általános pénzügyi politikáját bírálja. A költségvetést megszavazza. —

Vrsalovic Jovan földművespárti szót hozza a költségvetési javaslatához. Kijelenti pártja nevében, hogy azt nem fogadja el, különösen azért, mert a közterhek nincsenek egyenlően elosztva és főképpen a nép vállára nehezedenek.

A következő szónok *Krisztán* Edvin szocialista hosszu beszédében foglalkozik a költségvetési javaslatl és közben rátér a kapitalizmus bírálatára is. Beszédében azt monja, hogy amig a kapitalizmus van uramon, addig a nép akarata nem érvényesülhet.

Ezután az elnök este 7 órakor bezárja az ülést.

Elégedetlenek a radikálisok

A radikális klubban, ahol tegnap délelőtt és délután ülés volt, sok elégedetlen hang hallatszott, ugy a költségvetés, mint a kölcsön ellen. A kölcsön vitáját még a délelőtti ülésen megkezdtek, de rezolúciót nem hoztak. A délutáni ülésen *Pasic* miniszterelnök és a többi radikális miniszterek is megjelentek, akiknek a jelenléte sem oszlatta el a párt tagjainak a kölcsönrel szemben tanúsított ellenérzését, ugy, hogy végleges határozatot ezen az ülésen sem hoztak.

A radikális klubban különben nagy elkeseredés uralkodik a demokrata párttal szemben. Éles hangok hallhatók a pártnak az államtanácsba delegált tagjai ellen. Ehhez hozzájárul még a *Tribuna* támadása is. A *Tribuna* hevesen kitél a demokrata újságok ellen és azzal vádolja azokat, hogy tendenciózus híreket közölnek, amelyek csak elmélyítik a politikai krízist és ezzel az ország végleges konszolidációját veszélyeztetik.

Hivatalos nyilatkozat az albán-olasz konfliktusról

A beogradi kormány az albán-olasz konfliktus ügyében a következő nyilatkozatot tette:

Az olasz és albán kormányok viszonya a dracsi, valonai és skadari posták megszüntetése és még más kérdések miatt az utóbbi napokban ugylátszik feszültté vált. Beogradi mértékadó körök óva-köndnek vélemyent mondani ezekről a dolgokról, de azt az őszinte kívánságukat fejezik ki, hogy a vitáskérdéseket barátságosan oldja meg a két kormány. Késégtelen, hogy az albán állam függetlenségének megsértése azoknak a nemzetközi szerződéseknak a megsértését is jelenti, amelyek a Balkán pékéjének biztosítását célozzák.

külügyminisztert is, ebben az ügyben most már másodizben Blédbe küldötte a királyhoz.

A nemzetgyűlés ülése

A szkupstina szerda délelőtti ülését 10 óra 20 perckor nyitotta meg *Ridár* elnök. A formalitások elintézése után rögtön áttertek a napirendre.

A napirenden a költségvetés vitája szerepelt, amelynek első szónoka *Popovics* Vaszil földmívészpárti képviselő volt. *Popovics* két óras beszédjében pontról-pontra bírálta a költségvetést. Különösen a vasutügyi politikát ostorozta erősen. A *dinár árfolyamának romlásáért* a rossz állami gazdálkodást okozta, amelyre bizonyíték különben a költségvetés minden tétele. A boszniai agrárvizonyok is éreztetik hatásukat a költségvetésen, mert a Kmet-válság nagy kárára van az ország gazdasági életének.

Dr. Barics klerikális volt a költségvetési vita második szónoka, aki szintén hevesen támadta a budget minden egyes pontját és pártja nevében kijelentette, hogy a költségvetést nem fogják megszavazni.

Ezzel végződött a délelőtti ülés. A délutáni ülés 4 órára volt összehívva, de csak 5 órakor nyitotta meg az elnök. Az ülésteremben alig volt valaki.

A radikálistá párti disszidens *Zutevics* Alexa az első délutáni szónok. Megállapítja, hogy a költségvetés végösszege tulajdonképen 7 milliárd. Kritizálja a kormány eljárását, melyet a *tisviselek* redukálásánál alkalmazott. Összehasonlítja a költségvetést a régi Szerbia költségvetésével és megállapítja, hogy ahhoz képest milyen arány-

Közös konyhát állítanak föl a suboticei városi alkalmazottak részére

Karakasevics Gábor rendőrfőkapitány kezdeményezésére nagyobb szabású akció indult meg a suboticei városban, hogy a városi alkalmazottak egyre súlyosbódó anyagi helyzetén cnyhítsenek. Közös konyha létesítést tervezik első sorban, a rendőrtisztviselők és rendőrlégénység számára, amit később kiterjesztenének a többi városi alkalmazottak számára is.

Karakasevics főkapitány és Tillinger György helyettes-főkapitány vezetése mellett az idén a rendőrség nagy konyhakert-gazdaságot rendezett be, amelynek terményei bőven elegendők ahhoz, hogy a városi alkalmazottak szükségletét fedezzék. Ennek a kertészetnek a felhasználásával kívánja a rendőrfőkapitány a közös konyhát megvalósítani és reméli, hogy ezáltal nagyon csekély összegért sikerüljön fog a tisztviselők ellátását biztosítani.

Az alkalmazottak megélhetésének megkönnyítése végett a város újabb saját gazdaságából a piaci ár feléért adott alkalmazottainak zöldség- és főzelékemléket, a közös konyha megvalósítása pedig egy további lépés volna tisztviselők helyzetének megkönnyítése felé.

Mint Karakasevics főkapitány közölte, a közös konyha létesítésként terve már annyira előrehaladtott stádiumba jutott, hogy annak megvalósítása már néhány nap alatt meg is történik. Még nem döntöttek afelött, hogy a konyha vezetését egy városi tisztviselőre, vagy egy külön e célra szerződötendő alkalmazottra bizzák-e. Az első hetekben valószínűleg csak a rendőrség számára nyitják meg a közös konyhát, de már megindultak a polgármesteri hivatalnál a tárgyalások, hogy valamennyi városi tisztviselő és alkalmazott, a családtagokkal együtt igénybe vehesse a kedvezményes olcsó ellátást. A konyhával kapcsolatban közös étkezőt is állítanak fel, de a kedvezményben részesülők haza is vihetik az ételüket.

Ezzel az akcióval a főkapitány nemcsak a város alkalmazottain kíván segíteni, de azt reméli, hogy így több száz fogyasztó családot sikerül a piactól elvonnia, aminek hatása a piaci árak olcsóbbodásában is érezhető lesz.

Agazdátlan suboticei főgimnázium

A városoknál az állam helyett gondoskodni az épület karbantartásáról

Régóta húzódik már az a konfliktus, amely az állam és Subotica városa között a főgimnázium fenntartása körül fennáll. A suboticei főgimnázium ugyanis állami iskola, ennek ellenére az állam nem hajlandó bért fizetni az épületért, bár a gimnázium épülete a város tulajdonát képezi. Temérdek felterjesztést intézett már ebben az ügyben a város a minisztériumhoz, azonban a felgyülemlett aktáknak nincsen semmi eredménye.

A gazdátlan suboticei gimnázium foglalkoztatta a városi tanácsot szerdai ülésén is. A gimnázium épülete olyan elhanyagolt állapotban van, hogy a szükséges javítások eszközölése nélkül nem kezdődhetne meg szeptemberben a tanítás. Az épület melékkelhelyiségei teljesen használhatatlannak, rossz állapotban vannak a tantermek, a tető is olyan megrongált, hogy a tantermekbe besiek az eső.

Hogy ezen az állapoton segítsenek, a város és maga a gimnázium igazgatósága is többször sürgette már az épület renoválását, de a kormány nem hajlandó az épület javításához szükséges költségeket kiutalni. A kormány azon az állásponton van, hogy az épület a város tulajdonát képezi, így tehát a város köteles karbantartásáról is gondoskodni. Viszont a város véleménye szerint egy állami középiskola

fenntartása nem terhelheti a várost, tekintettel arra, hogy még bért se kap az épületért.

A szerdai tanácsülésen, amelyen az iskola renoválásának ügyét tárgyalták, ismét az az álláspont győzött, hogy az államnak iskolájával szemben tanusított mostoha elbánása nem szabad hogy olyan következményekre

Merénylet Nincsic külügyminiszter vonata ellen

— Mitrovicánál a vonat előtt felszedték a sineket —

Beogradból jelentik: Kedden este ismeretlen lettek merénylet kíséreltek meg Nincsic külügyminiszter vonata ellen a szeremégi Mitrovicánál. A vonat előtt a sineket felszedték és csak a vonatvezető éberségének köszönhető, hogy a kíséreltet nem járt katasztrofális eredménnyel.

Kedden este 7 óra 40 perckor indult el Beogradból a Zagreb felé menő személyvonattal Nincsic külügyminiszter, Sándor királyhoz Bledbe utaztak. A vonaton kívül még több magasrangú állami funkcionárius is utazott, így a közoktatásügyi miniszteremléket ismételt osztrálynak vezetője, Nincsic Branisláv író is. Éjjel fél tizenkettőkor, amidőn a vonat Mitrovica és Kuzmin állomás kö-

zött teljes sebességgel robogott, a vonatvezető észrevette, hogy a sinek mintegy húsz méternyi vonalon fel vannak tépve. Még idejében sikerült neki a vonat megállítania, úgy, hogy elhárított minden katasztrofát. A sineket a közeli állomásokról hívott munkások segítségével visszahelyezték, úgy, hogy a vonat több, mint egy órai késés után folytathatta útját. A vonat utasai az éber vonatvezetőnek, akinek megmenekülésüket köszönhetik, ezer dinár jutalmat adtak.

Bizonysra veszik, hogy a merénylet Nincsic külügyminiszter ellen irányult. A tettesek kézrekerítésére a legerélyesebb nyomozás indult meg az egész ország területén.

„Megvan az utlevél . . .”

— Egy délelőtt az utlevél-hivatalban —

Mindenki sietve, ügyét nagyon fontosnak tartva jön ide. Nincs senki sem, aki kellő nyugodtsággal és tárgyilagossággal menne be az utlevél-hivatalba. Rövid negyedórák itt úgy tűnnek fel, mint kárhazokot hosszú esztendői és az idegeknek itt sokkal feszültebb a hurjuk. Érdekes megfigyelni, mindenki, akinek a kérdezés pillanatában ügye még elintézését nem nyert, kérdő, bosszankodó pillantással néz az elipszis asztal mögött ülő hivatalnokokra, akik ezt a nem irányulást méltó munkát végzik.

Aki idejön, úgy jön, hogy már csak a következő pillanat áll rendelkezésére. A háború, a háborus időkből ránk szakadt furcsa rend, amely szokatlan korlátok közé szorítja az ügyis szükségosságot akaratot, itt ránk nehezedik és az új határok rettenetes vassorompójával, ha túl akarunk lépni, itt útközünk először össze.

Én az egyetemre megyek.

Úgy jön be, mint egy győztes hadvezér. A szíve felett levő érettségi bizonyítvány, amit egy pár nappal ezelőtt kapott, mintha büszkén kiáltana, s velem bárholva eljuthatsz! De a következő pillanatban már, amint bele-szordírok az elipszis alaku asztal előtt álló tömegbe, meghököl. A kalapját a kezében forgatja, az érettségi bizonyítványt mintha kiosont volna zsebéből. Nincs benne semmi büszkeség, újra drukkoló kis diák, Dadogva, felszegen áll meg a tanár ur előtt. Nem tudja jól a leckét.

— Én Németországba, egyetemre akarok menni.

Kis jätlökökből felépített skatulyaszerű házak, Bursenechtafok sok csizmas sörös estéi, egy nagy szakállú komoly professzor zavart víziós megajátásai futnak végig az arcán. Áll és vár.

— Erkölszi bizonyítvány, katonai bizonylat! A formulár kitöltéséhez két fénykép szükséges.

Végig se hallgatja. Dióbarna tiszta szemét ráveti a hivatalnokra, mintha magánszörakozásból követelné tőle mindezt. A következő pillanatban már kint van. Valakit elcsip, magya-

rázza neki, hogy ő az egyetemre akar menni. Ime, nem engedik, mennyi írást követelnek tőle, pedig neki meg van az érettségi bizonyítványa.

»Szőgény édesanyám beteg.«

Kis perkál szoknya van rajta, A konyhák zsirszagát magával hozta, világéletében cseledt volt, a más kenyerét ette, Gyűri a zsebkendőjét. Nem megy oda senkihez sem. Vár, hátha megszólítják, hátha valaki etaltálja, amiért ide jött. De nem jön senki. Déf felé már ürtel a terem, Nincsenek olyan sokan. Nekibátorodik az elipszis elé. Fé, hogy valakit meg ne lökjen, mindenkinek utat enged maga előtt. Egy cifra ruhás, e hasonló sorsu kerül melléje. Megérzi benne sorsa osztozóját. Megszólítja. Elmondja neki mi járattan van.

— Ide mennék csak a szőgedi lányokra, Édesanyám beteg, Engöm kíván látni. Itt szőgálok Vájsz uréknál.

— Nem megy az olyan könnyen, amint gondolja. Sok minden szükséges, amíg az ember az utlevélet megkapja.

Magyaráz büszkén, mint aki teljesen ismeri a dolgokat. A kis perkál szoknyás meg felszakított füllel, elámuló szemmel hallgatja, mert ő ezt sohasem tudta. Azután, amikor a másika kerül a sor, az összegyűrt zsebkendőt odanyomja a szeme alá, nem sir, csak az izzadságot törli le az arcáról.

Hát kérem mi lesz akkor a lakodalommal.

Iparos legény. Kék munkás zubbony van rajta. Már másodszer jár itt. Eddig nem voltak rendben az irásai. Elutasították. Most mindennel felszerellett jön. Felretaszit mindenkit az utjából. Neki nagyon sietős a dolga. Tizedikére lesz Kunhalotna a lakodalma. Beadja az iratait. Minden meg van, amint az kívánatos. Mielőtt azonban ott hagyná a hivatalnokot, leha-jjal hozzá bizalmasan, mint aki nagyon meg van győződve az eredmény biztos és jó voltáról, megkérdi:

— Kérem, mikor kapom meg az utlevélet?

— Jöjjön fel újra egy hét múlva.
— Hát kérem, akkor mi lesz a lakodalommal?

A válasz helyett az utána következő kitaláló a helyelőlr, neki is sietős a dolga. Nyaraini megy és ha késik egy pillanatot, talán vége lesz a furdószezonnak.

Délután egykor már csak idegesen azok járkálnak fel és alá, akik aznap megkapják az utlevélüket. Időközben a többiek, akik elvégezték a dolgukat, elmennek. Akik csüggedten remélnék, hátha mégis a hiányzó irások dacára a vassorompók megnyílnak és a következő órában már utazhatnak is oda, ahová akarnak, még szintén itt vannak.

Félkettőkor, mikor az aláírt utlevéletek kioszják, boldog, örömteljes arcú emberek, asszonyok kopognak, végig a csöndes városi házi folyosón és önmagukban megbocsátanak a sok ácsorgásért, a hivatalnokok kemény-szivőségéért, azzal távoznak, hogy így is rendjén van minden. Ilyenkor már többé nem lázadnak a bürokratizmussal ellen, lent az utcán néha oda kapnak a kabátjuk zsebéhez, vagy relikvühöz és boldogan állapítják meg, hogy meg van az utlevél.

Mire fordítanak a városi kölcsönt?

Álmodozások a színház felépítéséről és az utak javításáról

A városi kölcsön ügye még mindig az előtárgyalások stádiumában van és egyelőre még nincs tisztázva az a legfontosabb kérdés sem, hogy csakugyan megkapja-e Subotica a tizenötmillió dináros hitelt az Uprava Fondavától, azonban már elkészült az a hozzávetőleges program, amire a városi kölcsönt fordítani akarják.

Ebből a programból megállapítható, hogy a város a terbevetett munkálatok nagyrésztét csak tetemes kétséddel megkezdheti meg, holott ezek közt sok nagyon sürögő munka akad, azonban a hosszadalmas és sokáig húzódo kölcsöntárgyalások lehetővé tették az építőmunka pontos időben való megkezdését. Most azonban a kölcsön zölgőül szolgáló ingatlanok telekkönyvi kivonata már elkészült és így remény van arra, hogy rövidesen befejezik a kölcsöntárgyalásokat. Így aktuálisá vált annak megállapítása is, hogy a kölcsönből fedezendő munkálatokat milyen sorrendben kezdjék meg, mert nagyrészt ettől függ, hogy milyen részletekben vegyék fel a kölcsönt.

A tizenötmillió kölcsön legfőkéntélyesebb részét az utak javítására kívánja a város fordítani. Ez volna a leg sürögőbb munka, miután a Subotica környéke országát legnagyobb része olyan elhanyagolt, rossz állapotban van, hogy a szállásiakat a várost alig tudják már megközelíteni. Ennek a munkának a megkezdése azonban ebben az évben már lehetetlen, mert az utjavításba csak tavasszal lehet kezdeni. Így ez már csak jövő évre marad és ezért hajlandó lesz a város szükség esetén arra is, hogy a kölcsönösszegének csak egy részét vegye fel még idén, a kölcsön nagyobb részét valószínűleg csak a jövő évben utaltatja ki a város.

Az idén felvendő összeget a színház átalakítására fogják fordítani, a minek munkáit még a nyár folyamán el fogják kezdeni. Így sincsen már remény arra, hogy a színház a szükséges időre elkészüljön, miután a város észre rendes színi szentor tervet Subotica. Ez azonban csak az újépített színházban tartható meg. Ezért legalább azt szeretné a tanács megvalósítani, hogy a téli szeszorra készüljön el a színház, hogy a szeszor, ha későbbi kezdesel is, de mégis megtartható legyen.

Elkészült a novisadi vízvezeték

Augol cég a vízvezeték építője

Novisad város már több ízben tárgyalt egy angol céggel a vízvezeték elkészítése ügyében. Ezek a tárgyalások azonban mindannyiszor eredmény nélkül fejeződtek be, mert az angol cég áránálátal nagyon magasnak látták.

A vízvezeték terve még a háború előtt elkészült és a városi tanácsnak az volt a szándéka, hogy ennek alapján készítsék el a vízvezeték, később azonban kiderült, hogy ezt a tervet át kell dolgoztatni, ami többé kerül, mint az új tervnek az elkészítése.

A város kiszélesített tanácsa most úgy határozott, hogy Novisad városának feltétlenül szüksége van a vízvezetékre. Így utasította a város vezetőségét, hogy kezdjen újra tárgyalásokat valamelyik céggel. A tárgyalások megkezdődtek a John Cochvane londoni cég beográdi megbízottjával. Ezekből a tárgyalásokból kiderült, hogy nem szükséges, mint az a Forbát-féle tervben van, a villázláshoz mélykutatás furása, hanem deszillált dunai víz is éppen olyan jó és egészséges, mint a mélykutatás víze és a Duna víz sokkal olcsóbb. A londoni megbízott ezenkívül megígérte, hogy a tervek elkészítésére egy mérnök jön Londonból. A város vezetősége ezzel szemben vállalta a mérnök költségeinek megtérítését, amelyre 200 ezer koronát szavazott meg.

A tervrajzok és a költségvetés elkészítése után rövidesen megkezdődnek a novisadi vízvezeték előmunkálatai.

A suboticei gázgyár

végleges megszüntetését tervezik

Villanyos közvilágítást akarnak bevezetni

A városi gázgyár július elsején történt üzembeszüntetése tudvalevőleg főképpen anyagi okokból történt. A gázgyár nem rentabilis vállalat és miután a város ma nincs abban a helyzetben, hogy erre az üzemre ráfizessen, kénytelen volt inkább az ideiglenes üzembeszüntetést választani.

Hogy ez az üzembeszüntetés, amely Subotícán egyrészt megfosztja az utcai közvilágítástól s súlyosan megzavar sok ipari üzemeltetést is, meddig fog tartani, arra vonatkozólag a városi főmérnök hivatalból azt az információt kapjuk, hogy egyelőre három hónapra szünetelt be a gázgyár üzemét. A város tanácsát az üzembeszüntetésnél az a megfontolás vezette, hogy inkább a nyári hónapok alatt szüneteljen a gázgyári üzem, semmint hogy a fél folyamán álljon be fennakadás a gázszolgáltatásban.

A gázgyár, amint ismeretes, nagyon rossz és elhanyagolt állapotban is van és a három hónapos üzembeszünetét arra is fel akarják használni, hogy a hiányokat pótolják. Ennek azonban különböző akadályai vannak egyelőre. Egyrészt a város még nem vette fel a tízenötmillió kölcsönt, amelyből egy millió tudvalevőleg a gázgyár átalakítására van előirányozva.

Mámrészt azonban a városi tanács most már azzal a gondolattal foglalkozik, hogy vajon egyáltalán invencióz-e a gázgyárba, tekintettel arra, hogy most már fölmerült a gázgyár végleges megszüntetésének terve is. A gázgyár ma tulajdonképpen már csak az utcai közvilágítást adja, ezenkívül néhány ipartelep van még gázérőre berendezve, a lakásokból, hivatalokból és üzletekből azonban nagyrészt kiszorította már a villany.

A gázgyár üzemét október elsején azért egyelőre még újabb felveszi, de addig is a város minden előkészület megtesz arra, hogy végleges megszüntetése ne érje váratlanul a várost. A tervek szerint ebben az esetben a köz-

világítást is villany-lámpák szolgáltatnák. Az utcai világításnak ezt a kiserelését azonban nem lehet márcól-holnapra megcsinálni. A jelenlegi kiállítás szerint azonban nem lesz szülyosabb akadály a villanyos közvilágításra való rátérésnek, tekintettel arra, hogy a város rövidesen amugyis meghosszabbítja a villany-társulattal való szerződését és a villanytelepet a

A vajdasági főispánok beográdi konferenciája

Az aktuális közjogi és közigazgatási problémákról tárgyalnak

A vajdasági főispánok hétfőn és kedden konferenciát tartottak Beogradban, amelyen az aktuális közigazgatási kérdésekről tanácskoztak. A tanácskozásokon Mirovics belügyi államtitkár elnököt és azok bizalmas jellegűek voltak úgy, hogy a tanácskozás részletei nem kerülhettek a nyilvánosság elé.

Értesülésünk szerint a tanácskozás a választójog kérdésével és a választói névjegyzék összeállításának kérdésével, a kerületi beosztásról szóló ukáz végrehajtásának módjaival, a „Bácsmegyei Napló“ által ismertetett, a zsidókra vonatkozó rendelettel és egyéb napirenden levő ügyekkel foglalkozott.

A választói névjegyzékek összeállításának kérdésében Mirovics államtitkárnak is és a jelen voltak nagyrészt azok az álláspontra, hogy mivel az alkotmány és a választói törvény értelmében a nemzetségeknek is van választójoguk, tehát azokat is minden körülmények között fel kell venni a névjegyzékbe.

Az új kerületi beosztásra vonatkozó munkákat három-három héten belül megkezdik a Vajdaságban, úgy, hogy a főispánok kon-

Az izsáki rablógyilkosok tárgyalása

— A főtárgyalás harmadik napja —

Az izsáki rablógyilkosságok bünygyében csitörtőkön Orosz Károly és Tordai István főhadnagyokat hallgatták ki, akik Danicsnak a katonaságnál felelősből voltak. A két tanu elmondta, hogy Danics ellen katonai szolgálata alatt nem volt kifogásuk, azt azonban tudták róla, hogy iszások és ha szabad ideje volt, az önkívületi állapotig leitta magát.

Ezután a meggyilkolt Beck Sándor lányának kihallgatása következett. A tanu a kérdéses éjszakán dörömbölésre ébredt fel. A cseléd kiszolt, akinek azt válaszolták, hogy a fehér csendőrség van itt, engedjék be őket. Az ablaknál állók közül felismerte Franciu-Kiss Mihályt, akit két héttel ezelőtt látott. Néhány ruhadarabot magára kapva, átszaladt a másik szobába, ahol édesapja kezében gyertyát tartva, már két szuronyos katona között állt, a kiben Zbonát és Juhászt ismerte fel. Ezek kényszerítették apát, — folytatta a tanu — hogy menjen velük a másik szobába, azt mondták, hogy beszélni akarnak vele. Apám nagyon megijedt. Valamennyien kérdeztük, hogy mit akarnak? Ők csak zsidóztak, káromkodtak, határozott választ nélkül. Apám folyton hátrált és pár lépés előnyt nyerve, az ablak felé fordult, hogy kiugorjék. Zbona utána kapott, de apám erős-

sándori villamosvasúti vonal kiépítésével egyidejűleg ugyis ki fogják bővíteni, úgy, hogy képes lesz a fokozottabb áramszolgáltatásra.

A villanyos közvilágítás bevezetésének és a gázgyári üzem végleges beszüntetésének időpontja elsősorban attól függ, hogy a város mikorra tud a villany-társulattal megegyezni ezekben a kérdésekben.

ferenciájának az volt a kialakult véleménye, hogy november eleje előtt nem lehet megtartani az autonóm testületek választásait.

A zsidókra

vonatkozó rendelettel is foglalkozott a konferencia, az erre vonatkozó határozatról azonban semmi sem szivárgott ki.

A „Bácsmegyei Napló“ munkatársa beszélgetést folytatott a konferencián résztvevő Dobanovscki Pál suboticei főispánnal, aki a nemzetiségek választójoga ügyében a következőket mondotta:

— Subotícán már folyik a választói listák összeírása. A listákba amint a konferencia véleménye is volt, felveszik a magyarokat és németeket is. Ez az alkotmány és a választói törvény utasítása.

— A zsidókra vonatkozó rendelet — mondotta a főispán — én nem foglalkozom, miután én nem is kaplak meg azt.

Az új kerületi beosztás Subotícán is lényeges változásokat fog előidézni. Az új községi választások után megtörténnek a személyi változások. Subotícán, speciálisan, lehet hogy már előbb . . .

megtudták, hogy este kilencig ott mulattak.

Emlékszik arra a jelenetre, amikor Zbona a télikabátot kiadta. Zbona azt mondta a kint állóknak: Jelenétsd kapitányunknak, hogy mindjárt megyünk.

Az ügyész kérdésre kijelenti, hogy Franciu-Kiss Mihályra azért gondolt, mert azon a környéken híres volt, mint zsidóüldöző. Zbonát, Danicsot felismeri. Megesketik.

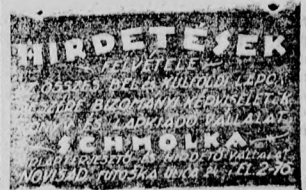
Kihallgatása után maga és társai mevében a vizsgálat megindítását kéri annak kiderítése végett, hogy az apja semmiféle viszonyban nem állott sem a kommunis-tákkal, sem a románokkal. A tárgyalásvezető ezt a bejelentést tudomásul veszi.

Közvetlen telefon-és táviró-vonal Novisad és Budapest között

Az SHS királyság és Magyarország között meginduló intenzív kereskedelmi és gazdasági összeköttetésnek első feltétele, hogy telefon- és táviróösszeköttetés legyen a két ország között. Ez első sorban a Vajdaságra vonatkozik, amely fekvésénél fogva legkövetlenebbül fog Magyarországgal kereskedelmi érintkezésbe lépni. A Vajdaságnak volt telefonösszeköttetése Magyarországgal, ez a vonalat azonban Beograd foglalta le, úgy hogy ezen az egyetlen vonalon bonyolódik most le a két ország között a hivatalos telefon-és táviróforgalom. Novisad, illetve a Vajdaság most Veliki Beeskeren keresztül érintkezik Magyarországgal.

A novisadi postaigazgatóság már több ízben kérte Beogradban, hogy a Vajdaságot elvett közvetlen táviróvonalt bocsássák újra rendelkezésére vagy pedig építessek újat. A postaigazgatóságnak ezt a kérését mindannyiszor azzal utasították el, hogy mindaddig, amíg a jóvátétel fejében Németországot a posta-anyagot, táviró-huzalokat és technikai cikkeket meg nem kapják, új vonal építéséről szó sem lehet. Milyent azonban a jóvátételi tárgyak megérkeznek, a kapott anyagot ennek a vonalnak a kiépítésére fogják használni.

Novisadi munkatársunk beszélgetést folytatott Nikola Josipovics postaigazgatóval, aki kijelentette, hogy újabbon több mint 100,000 méter táviróhuzalt kapott az SHS királyság jóvátétel címén és azonkívül igen sok más szükséges anyag áll már a novisadi postaigazgatóság rendelkezésére is, úgy hogy a Budapest és Vajdaság között kiépítendő közvetlen táviró-és telefonvonal létesítésének már nincsen semmi akadály.

Zürich: 1'60

Lassan de biztosan halad feléle a zürichi hőmérték. Egy hónappal ezelőtt 1.90, két hét előtt 1.75, ma pedig 1.60 a jugoszláv korona zürichi árfolyama. A közép- és keleteurpai kurzusok lemorzsolódása napról-napra folytatódik, anélkül, hogy hatalmában állna az illetékes és arra hivatott köröknek az ilyen zuhanást megállítani.

Zagrebrot ma 160-al jegyezték a zürichi tőzsdén, Budapestet 0.455-el, Bécsét pedig 0.0250-el. Tegnapról-mára a jugoszláv valuta két ponttal, a budapesti 0.45 ponttal, pontosan kilenc százalékkal, a bécsi pedig 0.0025 ponttal, ugyancsak kilenc százalékkal esett. A mi valutánk eszékenyes százalékokban kifejezése alig egy és fél százalékot tesz ki, de egy hónap alatt az elértéktelenedés mégis 20 százalékra rugott.

A katasztrófa veszedelmét csak akkor láthatjuk legjobban, ha egy esztendő előttre visszatekintve, a jugoszláv koronának *hatvan százalékos* devalvációját kell megállapítanunk.

Egy évvel ezelőtt Zürich jegyzése a következő volt:

Zagreb	3.85
Budapest	2.20
Bécs	1.50
Prága	8.10

A mai Zagreb-jegyzés csaknem teljesen megfelel az osztrák korona tavalyi kurzusának és mélyen alatta áll az ugyanakkori magyar paritásnak.

A bécsi és budapesti árfolyam zuhanását könnyen megérthetjük a két ország jóvátételi kötelezettségeivel, a belső politikai helyzet bizonytalanságával, a passzív kereskedelmi mérleggel. Ezzel szemben az SHS királyáság az államok győztes csoportjához tartozik, amely a jóvátételi kedvezményeiben, nem pedig terheiben részesül. A kormány *tekintélyes külföldi kölcsönben* is részesül, az aratás pedig *bőségesnek* kínálkozik.

Csehszlovákia, mely politikai tekintetben azonos helyzetben van, azalatt az egy év alatt, míg az SHS királyáság valutája négy tízedére esett, — pénzét 25 százalékkal emelte és a békeérték egytizedével *stabilizálta*. Pedig Csehszlovák nyverstermények tekintetében bevételre szorult.

Valutánk aggasztó esetét a külkereskedelmi mérleg passzivitása semmiképpen sem indokolja akkor, amikor az aratás a legjobb kilitások mellett indul meg az ország minden részében. A jó pénzügyi politika mellett ilyen kilitások között emelkedni kellene a pénz külföldi értékeinek, — viszont éppen a rossz pénzügyi politika következménye az, hogy éppen az aratással egyidőben áll be az értékuhanás.

A Narodna Bankának legutóbb közzétett kimutatása szerint a forgalomban levő bankjegyek összege, — mely csaknem ugyan az utóbbi időben, — 4.7 *milliárd* dinárt tesz ki, amelyből 4.3 *milliárdot* az állam veti igénybe a banktól. Csupán 400 millió a fedezet bázisán kibocsátott bankjegyek összege. A jelen pillanatban ez az összeg elegendő az ország pénzforgalmának lebonyolításához, augusztus és szeptember hónapokban azonban, amikor a gazdák termésüknek csaknem felét eladják, a gabonaforgalom finanszírozása nagy gondot fog okozni egy a kereskedőknek, mint a pénzügyi köröknek. E problémának a megoldása minden nehézség mellett még nem volna olyan hátrányos, mint az a tény, hogy a gazdákhoz kerülő pénz többé nem kerül, hanem eltűnik a szalmazsákok mélyén.

Minél jobb a termés, annál nagyobb összeg kerül így ki a forgalomból, a kormányunk pedig nincs szándéka vagy nincs ereje ahhoz, hogy ezeket a pénzeket ismét elővarázsolja. Az államnak *dédelgetett* kedvencéi a gazdák, akik a *békebeli paritás egy huszadrészének megfelelő adót fizetnek* ugyanakkor, amikor a többi osztályok görnyednek a különböző adóterhek és illetékek súlya alatt, amikor az iparos és kereskedő adója a *békeparitás negy-ötzörösét* te-

szi ki, a fogyasztók pedig *közvetve száz százalékos adót fizetnek* minden hozzájárulástól.

Ez a rossz és részrehajló adópolitika megakadályozza azt, hogy a gazdák zsebébe vándoroljon milliók és százmilliók továbbra is folytassák cirkulációjukat a gazdasági életben. Ezeket a százmilliókat pedig *pótolni kell*, hogy legyen pénz a forgalom lebonyolítására. Meg kell tehát újból indítani a bankoprést, — a devalváció pedig folytatódni fog az osztrák valuta mintájára.

A devalvációra nem csekély hatást gyakorolt az amerikai kölcsön sem. Amikor a kölcsön sikere először nyilvánosságra került, a jugoszláv korona romlásában emelkedett 1.60-ról 2.20-ig. Amikor pedig a súlyos feltételek ismertté váltak, a valuta lemorzsolódását már a kölcsön sem tudta megakadályozni, sőt

3500 adóköteles — 1200 adófizető

Nem fizetik a forgalmi-adót — Háromezer adóintést küldenek szét

Junius végével a forgalmi adók befizetésének harmadik periódusa járt le, anélkül, hogy az adóra kötelezettek legnagyobb része az *első*, 1921. évi októbertől decemberig terjedő negyedév adóját is befizette volna.

A subotici pénzügyigazgatóság most a legnagyobb eréllyel fogott hozzá, hogy a hátralékos forgalmi adókat behajtsa. Eddig csupán 1000—1200 kereskedő és iparos és más adózásra kötelezett fizette be forgalmi adóját, holott a nyilvántartás szerint mintegy 3500 adózó van Suboticán.

A pénzügyigazgatóságtól nyert értesüléseink szerint a forgalmi adóosztály eddig azért nem foglalkozhatott kellő intenzitással a hátralékos behajtásával, mert a nyilvántartás munkájára csupán két tisztviselőre hárul, akik nem győzik a nagy anyagot feldolgozni. A tisztviselő jelenleg a felszólításokat küldik szét, melyekben figyelmeztetik az adózókat, hogy *július végéig be kell szolgáltatni* a harmadik évnegyedre szóló forgalmi adót is. Tekintettel a hátralékosok nagy számára, *háromezer adóintést szétküldése* vált szükségessé.

A pénzügyigazgatóság most utasítást kapott, hogy azoknak a forgalmi adóját, akik a bevallást ezzel egyidőben a befizetést is elmulasztják, a *III. osztályu kereseti adó nyilvántartási adatai alapján röjék ki*, egyben pedig a *kirótt adó ötszörösét is büntetésként hajtásuk be a késedelmeskedőkön*. A rendelet értelmében a büntetés és a kiróvást ellen felebezésnek nincs helye. Az adóhivatal annál is inkább végre akarja hajtani ezt a büntetési rendeletet, mert eddig hónapról-hónapra *csökkent* azoknak a száma, akik kötelezettségüknek eleget tettek. Megállapítható, hogy leginkább a nagyobb cégek fizették meg forgalmi adójukat, míg a kiskereskedők, orvosok, ügyvédek, mérnökök, iparosok kétharmadrésze hátralékban van. A passzívra kötelezett bérkösszokok, hordárók, cipőszítók, piaci árusok *egyáltalán nem fizettek forgalmi adót*.

Ennek a következménye az, hogy Suboticán a remélt 250—300,000 dinár helyett havonta csupán 50—60 ezer dinár folyt be forgalmi adó címén.

Bizonyosnak tartják, hogy az eddig beérkezett adóbejelentések legnagyobb része is helytelen adatokat tartalmaz. A bejelentések felülvizsgálására, a tisztviselők csekély létszáma miatt, eddig még nem kerülhetett sor.

A forgalmi adó harmadik évnegyedének lejárta után beigazolást nyert a kereskedőknek az az álláspontja, hogy az adóhivatalok jelenlegi létszáma mellett nemcsak hogy ellenőrizni, de behajtani sem tudják a

talán még jobban elősegítette.

A vasuti tarifák emelése csökkenti a külkereskedelmi ármeneti forgalmat: szintén egy ok a valuta romlására. A devizarendelet, a vámméhézségek, szállítási nehézségek mind megnövelik az ország kereskedelmét és ha szászor hangsúlyozzuk mindezeket az anomáliákat, szüzygyedszer ismét szóvá kell tenni akkor, amikor, mint a jelen esetben, a rossz gazdasági és pénzügyi politika következményei számszerű formában is megnyilvánulnak.

Amikor tehát Zürich kurzusa 1.60-as jegyzésével mementőként rámutat a jugoszláv belpolitika helytelen irányára, kell, hogy a kormány és a pénzügyminiszter revízió alá vegyék az eddig követett pénzügyi és adópolitikát, nehogy egy év múlva ismét a bécsi kurzus példájával kelljen előállanunk.

forgalmi adók összegét. A mostani helyzet is azt igazolja, hogy a forgalmi adó lerovásának jelenlegi módja mellett a kincstár nem tud hozzájutni ahhoz a bevételhez, amelyet az új adó révén remél. A restancia az adóhivataloknál egyre növekedni fog, a tervezett büntetéseknek ezerszáma való végrehajtása pedig szintén *felülmúlja a pénzügyi közegek teljesíthetőségét*. A jelenlegi rendszer mellett szaporodni fog a kereskedők zaklatása, akik lehetőleg kerülni akarják üzleti forgalmuk bejelentését, — az állam pedig a remélt adóbevételeknek alig egy ötöd-részéhez tud hozzájutni.

Ugyancsak a pénzügyigazgatóságtól értesülünk arról, hogy Suboticán havonta *félmillió dinár értékű okmánybélyegeket használnak fel illetékek lerovására*. A bélyegrendszer lehetetlenné teszi az illeték lerovásának elmulasztását. A pénzügyörög megállapította, hogy száz eset közül alig egy esetben mulasztják el a bélyegilletékek lerovását. Ez a tény azt igazolja, hogy nemcsak a kereskedőknek, de az államnak is érdekében állna, ha illetékes körök teljesítenék a kereskedőknek azt a kívánását, hogy a forgalmi adót bélyegekben röjék le, külön bejelentés nélkül. Így nem fordulhatna elő, hogy az adóhivatal ezerszáma kénytelen a felszólításokat szétküldeni, a bejelentéseket nem tudja ellenőrizni és emellett az adónak csak csekély hányada, alig egyhatodrésze folyik be az adópénztárba.

Még könnyebben megoldható volna azonban a forgalmi adó problémája, ha a kormány teljesítené a kereskedelmi egyesületeknek *pauszé* kiszabására vonatkozó kérelmét. E szerint a pénzügyminisztérium egyes körzetekben a kereskedőkre együttesen, és összegben róna ki a forgalmi adót, amelyet a kereskedők egyesületei megfelelő arányban behajtanak az adóra kötelezettek között. Ily módon az adóhivatalokat nagy munkától kimélnék meg, a kereskedőknek pedig teljesülne az a kívánásuk, hogy felmentik őket forgalmuk bevallása alól.

ROSSIJA—FONCIÈRE

biztosító- és viszontbiztosító társaság.
Az SHS. Állam legnagyobb nemzeti intézete.

Főigazgatóság: Subotica (Hitelbank valuta).
Főnyugtag: Subotica: Közgazdasági Bank és
Semborban: Bácsmegeyi Agrárkasszaáránál.

Tanulnak a magyar tanítók

A tanfelügyelők dicsérik a magyar tanítók pedagógiai eredményeit

Mint megírjuk, a közoktatásiügyi minisztérium eljettette a nemzetiségi tanítók számára tervezett beogradi nyári tanfolyam tervét. Mivel azonban a magyar tanítók eleget akarnak tenni a közoktatásiügyi minisztérium rendelkezésére előírt követelményeknek és megfelelő előhaladást akarnak felmutatni az állománylvben, elhatározták, hogy

saját költségre

tanfolyamot rendeznek szerb nyelvtudásuk tökéletesítésére és a megváltozott földrajzi és történelmi tananyag elsajátítása céljából. A tanfolyam költségtérletre a hónap 10-én kezdődik meg Suboticán. A tészletes tanterv és a beosztás megállapítása véget a subotici és tanyai tanítók 6-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor értekezlet tartanak a Molnár-iskolában. Ez alkalommal össze fogják írni a hatheti tanfolyamon résztvevők névsorát is, akinek száma előreláthatólag negyvennél többet fog kitenni.

Az oktató tantereket a tanfolyam hallgatói maguk díjazzák és csekély fizetésükből személyenként 150 dinárt szánnak erre a célra.

Ezen a nagyobb tanfolyamon kívül több kisebb kurzust is terveznek a magyar tanítók. Azok ugyanis, akik távolabb laknak Suboticitól és anyagi okokból az itteni kurzuson nem vehetnek részt, egyes vidéki göpcóntokon, öten-hatan együtt egy-egy szláv kollégájukat fölkérték, hogy megfelelő díjazás mellett oktassa őket a nyári szünet alatt a szerb nyelvre. Ily módon biztosítani kívánják, hogy a januári vizsgán megfelelő eredményt tudjanak felmutatni.

A nemzetiségi tanítóknak ez a törekvése mindenképpen bizonyítéka annak, hogy a nemzetiségekhez tartozó közalkalmazottak mindenképpen bele akarnak illeszkedni a megváltozott államkeretbe és föltételekbe.

E fentebb közölteknél azonban még eklatansabb bizonyítéka ennek a subotici tanfelügyelőségnek az a közlése, mely szerint az illetékes körök

a legteljesebb mértékben megvannak elégedve a magyar tanítók működésével.

A magyar iskolákban, a magyar növendékek között a legmegfelelőbb módon, teljes grammatikai precizitással a legjobb módszer szerint tanították a szerb nyelvet és jó eredményt sikerült elérniük. A tanfelügyelőségeknél *osztályozták* a magyar tanítók pedagógiai munkáját elsősorban az állománylvben elért sikerek tekintetében, ez osztályozásnál mindegyik tanító teljesen kielégítő klasszifikációt ért el, nagyon soknak pedig *kitűnő* a minősítése.

Ez a jó eredmény teljes elégedést keltett illetékes helyen és remélik, hogy a januári vizsgák alkalmával az eddig elért sikerek alapján nem fog semmi nehézséget sem okozni a magyar tanítóknak a szükséges képesítés elnyerése.

Tiltott határátlépő — ökrök

Temesvárról jelentik: Az alábbi történet érdekesen példázza, hogy a mai állapotok, melyekből annyi keserűség, fölösleges fáradság és elkerülhető munka származik, még operett ötleteknek is lehet az anyaga. Amikor, amióta Caligula a lovát megtette konzulnak, nem lehet csudálkozni az okorra visszafordult világunkban, ha az ökröket üldözik tiltott határátlépés miatt.

Müller József és Károly jómódu máriaföldi gazdák földje közvetlen a jogoszláv határ mellett húzódik el. A birtokhoz tartozó gazdasági épületek alig 200 méternyire vannak a két országot elválasztó kis árokától. A gazdák többnyire a faluban tartózkodnak és télen csak két-három cselédjük volt künn a gazdaságban. Az 1922. újév napján azonban ezek is bementek Máriaföldre. A béres becsukta jól az istálló ajtaját, előzőleg még bő takarmányt tett az istállóban lustálkodó hat szép ökrök elé, alapszan odakötötte őket a jászolhoz és azután ő is betért a közeli faluba. A magukra hagyott ökrök azonban megunták az egyedüllétet és addig nyugtalankodtak, míg négynek közülük elszakadt a jászol-lánc. Ez a négy ökrök kította az istálló ajtaját is és nemskára vigan sétáltak a határ felé.

A határárok előtt azonban a határárök elcsípték a csavargó jószágokat, lefoglalták őket és csempészés miatt eljárás indult meg a gazdák ellen. Hiába védekeztek a gazdák, hogy az ökrök teljesen önhatalmulag akartak átsétálni a határon és ők a faluban voltak az állítólagos csempészés idején, a törvényszék nem adott helyt a bizonyítási eljárásnak és így egyenként néhány hónapi fogságra és több ezer leles pénzbüntetésre ítélték.

a szerencsétlen Müller-testvéreket. Felelősség folytán most a temesvári ítélőtábla elé került ügyük, amely megemissítette az első bíróság ítéletét, felmentette a két

gazdát és elrendelte, hogy a kalandos jószágokat nekik visszadják. Ez az ítélet jogerőre emelkedett akkor, amikor a két gazdát már meghurcolták ökreik miatt.

Milyen sportot üzhetnek a nők?

Legmegfelelőbb az úszás és a teniszjáték — Egészséges sport a gyaloglás és a kerékpározás, evezés, birkozás és távugrás

Néhány évtizeddel ezelőtt még az orvosok között is csak kevesen látták a tornázásban vagy az egyéb sportnemekkel együttjáró tervszerűen véghezvitt testmozgásokban azt a hathatós segítségüket, amely az egészség megerősítésére alkalmas és szükséges. Valójában azért, mert akkoriban még az az elv uralkodott az orvosi tudományban, hogy minél gyengébb valamely szervezettel, annál inkább szorul kíméletre és pihenésre. Amióta azonban közkinccsé vált az a ítélet, hogy a fejletlen izomzat felépítésére nincsen jobb és szükségesebb, mint annak minél gyakoribb és alaposabb használata, azóta a sportról táplált vélemény is lényegesen módosult az orvosok körében. Ma ugy áll a dolog, hogy a testmozgások nagy egészségügyi jelentőségéről minden orvos azt van hitve és amikor csak módjában van, az okosan üztött sportnak lelkes szószólója. Sőt, ma már oly kedvező az orvosoknak a tervszerűen végzett testmozgásokról való véleménye, hogy azokat gyógyszerkönyvek is tekintik és ajánlják, amint hogy a napjainkban annyira fejlett orthopaedia és Zander-kezelés alapjában másnak nem tekinthető, mint gyógytornáznak, amelynek napról-napra szaporodnak a hívei és apostolai.

Azokban, bármennyire módosultak is az orvosok nézetei a sportok hasznos voltáról, abban az irányban, vajjon és mennyiben sportoljanak a nők, még napjainkban is az orvosok körében bizonyos maradiságot és elfogultságot észlelhetünk. Annál erősebb, hogy mostanában végre ebben a tekintetben is határozott irányváltozás és haladás lehet észlelni. Bizonyára azért, mert a háborús évek alatt szinte megdöbbentően felszaporodtak azok a tényezők, a

melyek a női szervezetre nagyon káros befolyásokat fejtettek ki és a védekezés szükségességét mindjobban előtérbe tolták. A háború alatt ugyanis világszerte arra kényszerült mind több nő, hogy a létért való nehézségküldemben aktíve részt vegyen és gazdasági tevékenységet fejtessen ki. A nők kénytelenek voltak a hadbavonult férfiak helyébe lépni és ezzel ugyanazon egészségellenes befolyások alá kerültek, amelyeknek elhárítása már régóta erősen foglalkoztatta az orvosokat és szociálpolitikusokat. All ez különösen azokról a nőkről, akik a gyárakban, irodákban kerestek és kaptak alkalmazást és akik ezért a zárt levegőben való állandó tartózkodással, valamint a nehéz testi és szellemi munkával együttjáró nagy ártalmaknak kitéve, egészségükben nagyon hamar leromlottak, idegesek, vérszegények lettek.

Ezeknek az ártalmaknak ellensúlyozására és kivédésére az orvosok, igen helyesen, a sportot kezdték mindjobban ajánlani. És ma ugy áll a dolog, hogy nap-nap után arra a kérdésre kell az orvosoknak válaszolniuk, vajjon mily sportra adja magát a nő, aki időelőtt megrokkant szervezetét megerősíteni és edzeni akarja, de gazdasági okoknál fogva; foglalkozását hosszabb időre abban nem hagyhatja vagy a mostanában oly drága fürdőhelyre nem mehet. Ennek a fontos kérdésnek megoldása bizony sok esetben nem könnyű, mert a női szervezettel sajtos volta különös körültekintést és figyelmet igényel. Mindamellett manapság főbb vonásaikban kikristályosodtak már a nézetek és a nőknek ajánlatos testmozgásokat illetőleg következőleg áll a dolog:

Minden tekintetben ártalmatlan és teljesen megfelelő az úszás, amely-

nél a víz, a nap, a levegő és a ritmikus testmozgások kedvező kihatásai egyenként és együttesen csakhamar a legjótékonyabb befolyással vannak a női szervezetre. Természetes azonban, hogy ezt a sportot csak azok a nők üzhetik, akiknél az előzetes orvosi vizsgálat megállapította, hogy nem tüdőbajosaik, sem szívujukban vagy vesebajalmukban nem szenvednek és izületi csúszás sem hajlamosak. Minden egyéb bántalom nem ellenzi az úszást, feltéve, hogy okkal-móddal gyakorolják. Az is megállapított inverte már, hogy az úszás az elhízásra hajló nőknek különösen használ, amennyiben az úszással végzett kiadós testmozgás egyben a legjobb soványító eszköz. Ezzel szemben nyilvánvaló, hogy az úszást rendszeresen gyakorló sovány nők izomzatuk rövid idő alatt feltűnően és részarányosan kell, hogy gyarapodjék.

Hasonlóan ajánlatos a teniszjáték is, feltéve, hogyha a résztvevők a játékban komolyan, testtel-lelélekkel résztvesznek és azt nem csupán »lőrt«-alkalomnak tekintik vagy minduntalan a nézőkre ügyelnek és idegesen folyton hajuket és ruházatukat igazítják. Ugyancsak jó szívvel ajánlhatjuk a nőknek a gyaloglást rövid távolságokra (1—2 órai menetelés). Feltéve, hogy megfelelő lábbelijük és ruházatuk van. Magassarkú, vékonytalpu lécipőben vagy tűzőber gyalogolni nem szabad. Amint hogy magasság hegyi turák nem igen a nőknek valók.

Igen egészséges és a nőknek melegen ajánlható testmozgás a kerékpározás, melynek az alsó végtagok ritmikus mozgása felette kedvező befolyást gyakorol az altest vérmegoszlására és így ellensúlyozza azokat az ártalmakat, amelyek a nőknél gyakoribb hosszabb fűléből előállhatnak.

Ezzel szemben a kerékpározást és az evezést nem ajánlhatjuk a nőknek. Különösen nem azoknak, akik foglalkozásuknál fogva amugy is sokat ülnek és így sokféle bajban szenvednek, amelyek az ülő helyzetnél oly gyakori altesti vérszegénységnek és főleg a női szervezeten élettani működésére károsan kihatnak. Azt, hogy a birkozásoknak egyik

Puritánok lázadása

Írta: Wallace Jenő

Fáradtan és éhesen járt haza az egyetemről. Reggel kilenctől délután egyik vizsgáztatta filozófiából a hallgatóit és három órákor folytatnia kellett a vallást. Már két óra felé járt az idő és az asztal még terített volt.

— Édes Anna, igazán nem értem, miért kell négy óra hosszát babrálni ilyen egyszerű témán.

Az asszony mentegetőzve felelt:

— Azt hittük, ma is háromkor jössz haza. Ahol háromkor ebédelnek, ott az étel nem készülhet el kétfőre. És ha mégis elkészült, kihűl vagy elromlik. És akkor amiatt van panasz, hogy az étel száraz és élvezhetetlen.

— A kifogás jó, de ettől nem esillapodik az éhségem.

Az asszony megismogatta az ura haját és kedves, enyelgő hangon a szemé közé dalolta:

— A filozófia professzorától nem szép, hogy így ridegen elzárkózik az érvek elől és csak a gnyomor szavát néltáiba figyelmezteti. Itt csak azt az egyszerű konyhaszabályt kell megérteni, hogy ahol háromkor ebédelnek, ott az étel nem készülhet el már kétfőre.

A szakácsnő jól be és terített. Vársárhelyi Imre lólt az asztalhoz, fejt a barmja támasztotta és komoran nézett maga elé. Ebből alant nem szólt s hogy a nyomasztó eseményt még bincsbabba fogva, a jogászoktól alant oly nyugodalommal dobolt az asztalon, mint ha a szótlanban senki sem érdekelne

jobban, mint az a dal, amelyet kikopogtatott. Anya és leánya lázasak voltak a lefolyt izgalomtól és alig várták, hogy valami kirobantása elkeseredtségüket. Azt hitték, megjött a felszabadító pillanat és elhangzik az a szó, amelyre ugy lehet válszalni, hogy szivük minden keserűségét kiöntik. Csalódtak. A professor óvatoss volt és nem mondta ki ezt a szót. Hallgalt, hogy ne adjon alkalmat a zilipek felszakítására. Csak az ebéd végeztével szólt meg:

— Estére talán későn jövek haza. Az egyetemről az akadémiáig megyek s nem tudom, mikor végezik ott.

Már menni akart, de a leánya előbe állt.

— Apuskám, holnap táncvezés lesz az iskolában. Ugy-e megengeded, hogy ne kontyba fésüljem magamat, hanem a vállamra ereszem és görögösen szalagot kössék a homlokom köré.

— Az én leányom ne csináljon komédiát magából. Ha én jól érzem magam ilyen citraságok nélkül, ti sem hialtok bele, ha minél egyszerűbben öltözködtek.

— Tudom, apuskám, tudom. De abba se halok bele, ha szalagot kössék a homlokomra. Apuskám, sok minden van, amittől nem hal meg az ember s nekem e sok minden közül csak azt az egyet szabad cselekednem, amiben nem telek bűnöm. Ittől kessék holnap szalagot a homlokomra.

Az ana nem felelt. Haragosan bevágta maga mögött az ajtót és a leány szegényen, pirulva támaszkodott vissza az ajtóhoz.

— Elment? — kérdezte az anya viharos izgalommal és mint a támadásra készülő párdúc előrenyújtotta nyakát és fejt. A leány a fejével bólintott és megörölte szeméit.

Egy-kettőre előkerültek a szekrényekből a rég nem viselt ünnepló ruhák, szines selymek, szalagok, csipkék és hársónyok. Előkerültek a kivágott lakcipók, könyökgig érő bőrciztyúk, hajfestőszerkek, körömketék és pudeser dobozok. Sok esztendő éhesen maradt vágyakozása tört ki a nőkből és pogányos orgiákat csapott.

— Kifutótluk innen a puritánok penészszagát, mondotta az anya és szavai ugy csengtek, mintha fellázadt asszonyi hiúságának hadüzenetét vitték volna a kérlelhetetlen ellenséghez.

Egy órai lázas hevülések, fiatalos izgalomk és gyermekes ujjongások után a szalonban ültek és boldog önteliséggel nagyvilági nőket játszóttak. Mint barátokk ültek egymás mellett, akik közül az egyik látogatónba jött a másikhoz. Jeltt rendeltek, cigarettát hozattak és egészen halálcímekkel hozattak az énekek mámorába, amelyről évek óta álmodtak.

— Annus, nagyon örvendek, hogy így pompás szímben láthatlak. Szép vagy, mint valaha, hogy van az urad?

— Oh, a most nagyon boldog. Nekem jötték oda a Plató órák... olvastam az újságokban. Azt hiszem, olasz koronát és a díj. A szakácsnőm egyenként szét kavarodt ad egy kalapát és a napcsaród hátszék koronát keres rajta

másfél órai munkával. És az emberek mégis Platóval foglalkoznak és nem masamássággal. Pompa és a tea. Te nem tudod melre szivni a cigarettát füstjét? Pedig a dohányzás csak így ér valamit. Mondd Annuskám, hogy letszett az operaházi premiór közönsége? Mintha kissé vegyes lett volna. És azok a toilettek! Milliókat értek és mégsem voltak szépek.

Künn csöngettek és pár pillanatt múlva ott állt az apa a szalonban. Mintha idegen világba csöppent volna bele, oly döbbenetes csodálkozásal nézelt szét a szobában. Minél tovább nézte feleségét és gyermekét, annál érhethetlenebbnek találta a helyzetet.

— Megöröltetek? A leány menekülni akart, de az anya megragadta karját és kemény akaralossággal szisztele: Itt maradsz. Ezt a pillanatot várjuk régen, s te most megszökölél előle?

Cigarettára gyujtott és kedélyeskedve kérdezte az urától:

— Ugy-e, szép vagyok? Nézd a lábamat. hát nem szép a lábam ebben a hegyesorrú, magassarkú lakcipőben, mint a vastagtalpu, keménybőrű és esztelen formájú bakacsban. Nézd, mily szép vonaluk a karjaim és mily vágott fehérek a vállaim. És nem szép a gondörövede leomló, mint az ifjérbőző lapadó zsíros fényű szíma haj? Mikor belémszereltél, ilyen kióvogat volt a cipőm és ilyen leomló a najam. Szép voltam és kívánatos és mégis belémszereltél. És te is életem

nemét sem lehet és szabad a nőknek józan fővel ajánlani, magától értődik. Épp úgy a *táv- és magas-ugrást*, a *futóversenyt* és amit legelső helyen kellett volna mondani: a *labdarúgást* sem. Mindezen testmozgások egészségellenes kockázatot jelentenek magukban. És annyira is

állnak ellentétben a női testnek fokozott védelemre való szükségességével, illetőleg a női bájról évezredek alatt kialakult véleményekkel és jó izlésünkkel, hogy azokat komoly orvos nem tanácsolhatja női betegeknek. Ez okból a »shimmy«-sportnak sem vagyunk hívei.

Az első kommunista pör Budapesten

Tárgyalás a budai Fortunában

— **Wallacis Gyula kir. alügyész mondta a vádbeszédét** —

Kerek negyven esztendeje történt, 1882. június 12-én kommunista-pört tárgyaltak a budai Fortunában. A vádlott egy az ausztriai Stockerauból Budapestre került huszonhétéves kalapossegéd, névszerint *Hoffmann Rudolf*, aki a kalapcsináláson kívül tüsszagszinálásra is ráadta a fejét és ez a passziója vitte a bíróság elé. A Fortuna, annyi híres pörnek a tanuja, ma már, negyven hosszú év elteltével, csak mint álom kísért, a kommunista kalapos hírért elmosta az idő, a bírák és az igazmondó esküdtszék tagjai közül talán egyetlenegy sincs már életben, de él még, aki akkor mint *királyi alügyész* a vádat képviselte, dr. *Wallacis Gyula*, a magyar közigazgatási bíróság elnöke, Magyarország liberális korszakának és fejlődésének e tiszteltreméltó alakja. Az esküdtszék tagjai között is több, később szerepet játszó embert találunk.

A vádlott, *Hoffmann Rudolf Der Communist* címmel idősziaki lapot indított meg 1882. március közepén és már négy hónap múlva a vagyonos osztály és a tulajdonjog intézménye ellen való izgatásért sajtópört akasztottak a nyakába. A törvényszék tagjai voltak: *Kriszt János* elnök, *Thold és Molnár* szavazóbírák. A királyi főügyészséget dr. *Wallacis* alügyész képviselte, a vádlott védője dr. *Sik Sándor* ügyvéd volt. Az esküdtszék így alakult meg: *Prohászka Mihály*, *Lerk Károly*, *Kántor Oszvald*, dr. *Heinrich Béla*, dr. *Neumann Rafael*, *Funták Sándor*, *Anderlik Ede*, *Kleinlein Károly*, dr. *Ullmann Sándor*, *Jurisch Márton*, *Sztehlo Kornél*

vasalt nadrágot, színes nyakkendőt és gombos cipőt viseltél. Ha a kecses cipőket nem szeretted, miért csókolált meg oly gyakran, akkor. És ha az ötkilós cipőket szeretted, miért nem csókoloz meg mostanában soha?

— Ugyan ne beszélj annyi ostobaságot.

— Plátó okosabb mint én, de én szebb vagyok, mint Plátó. Amióta ismerlek, mindig Plátóval foglalkoztál. És kapnál ezért ötszáz koronát. Foglalkoztál most egy bolonddal. A bolondok többet fizetnek: Gyere közelebb, megcsókolhatsz.

A leány kisompolygott a szobából, lemosta magáról a festéket és bement a konyhába a cselédkezhöz. Az asszony pedig folytatta:

— Nos, nem jössz? Amíg meg nem csókoloz, nem mozdulok el innen. Meg fogsz csókolni, de úgy, ahogyan itt ülök: kifestve, kipuderozva és kikapartómozva.

— Ne kinozz, fáradt vagyok, a vizsgák annyira kimerítették minden erőmet, hogy már az akadémia értekezletére sem mehettem.

— Csókolj meg.

A professzor odakullogott feleségéhez, közelhajolt hozzá és fogaival megcsókolta az asszony nyakát ott, ahol a nyak és a váll vonala egymásba olvad. Az asszony felszisszent.

A professzor elfordult. Olyan volt ez a mozdulata, mintha belső szemével fordult volna el: kicsinek érezte magát és szűgelyt szembe nézni a látó-díj nyeresével.

és *Milassin Károly* rendes, *Jungfer Gyula* és dr. *Deutsch Ármin* póttagok. A tárgyalás iránt akkora érdeklődés nyilvánult meg, hogy csak belépőjeggel lehetett bejutni a tárgyalásra, amely intézkedés akkoriban nem volt olyan közönséges, mint manapság. A bizonyított eljárás hamar véget ért, mire *Wallacis* vádbeszédében a többi közt ezt mondta:

— Mindent, ami szent előttünk, mindent, amit az emberiség bölcsőkorától kezdve századunkig a civilizációnak mint vívmányát hirdet, úgyzámít föl a kommunisták tana, mint romlást és kárhazatot. »Törüljétek el a magántulajdon!«, hangzik egyfelől. »Törüljétek el a házasság intézményét!«, hangzik másfelől e tévelygő, de veszedelmes csoport kiáltása és ezzel sarkában mozdítják meg a modern állami és társadalmi szervezetet, mely e tulajdon szentsége és a család szentélye nélkül egy percig sem állhat fenn. Ha nincs magántulajdon és nincs jog és jogi szervezet, mely a magántulajdon védje, akkor megszűnik a produktív erő, eltűnik a takarékoság, elfojtatik a munkaösztön, elenyészik a vállalkozási szellem, kiirtatik a hazai földhöz való meleg ragaszkodás. Ha nincs család . . . oh! e kép sötét oldalát, a demokráziát és szemérmelenség, a szeretlenséget és vad cinizmust, az állatias és brutális és orzsképet nem is merem az önök nemes polgári erkölcsében élő világnézet elé tárni. Borzadva fordul vissza a jobb érzés azon káosz szürke világa elől, amelynek árnyékát veti elő azon romboló destruktív irány, amelynek egyik képviselője ott áll önök előtt. Mi lenne az emberiség sorsa? Még azok is visszarettennek tanak megvalósításától, akik e tanok hirdetőként szerepelnek. Maga Proudhon bevallja, hogy az ő társadalomrendjük az erős elemek kizsákmányolása volna a gyengék által és Schaffer, aki bizonyára a szocializmusig elmenő radikálizmusról ismeretes, a szocializmusban és kommunizmusban a lomhaság, szegénység és nyomor egyenlőséget látja.

Az ügyész ezután a jogállamot dicsérette, amely »még a szocializmus lévtanai közé eltévedt, itt-ott felszálló igazságot sem utasítja vissza magától azért, mert az zavaros forrásból származik, hanem elfogadja, ha üdvöskének találja és magába olvaszja« és hangoztatta, hogy ennek a jogállamnak alapvető intézményei elleni támadást a vádlott és társai, midőn azt hirdetik a »Der Communist« hasábjain: a magántulajdon mai formája ősforrása minden bajnak és bűnnök és ezért el kell törülni a polgári, a magántulajdon, el kell törülni a családot, megszüntetni a házasság intézményét és életre kell lépíteni a nő-közösséget, meg kell dönteni a polgárság uralmát, a proletariást osztályá kell alakítani és magához ragadni a polgári hatalmat. A

Vádlott elítélését kérte a büntetőörvénykönyv 172. §-ába ütköző vétség elkövetése miatt.

Dr. *Sik Sándor* védőbeszéde után *Kriszt* elnök tizenkilenc kérdést terjesztett az esküdtek elé, akik előlrai tanácskozás után nem vétkesnek mondták a vádlottat, mire a bíróság *felmelte* a vád alól és a közvédelmet 168 forint 95 krajcár költségben marasztalta el. Az ítélet ellen az ügyész nem jelentett be semmisségi panaszt.

Embrevő a bíróság előtt

— **Aki asszonyhúst árusított** —

Véres és izgalmas bűnyű tárgyalását kezdte meg kedden a berlini esküdtszék. A bűnyűi krónikákban szinte példátlan vád alatt áll az esküdtek előtt *Grossmann Károly*, aki három nőt kegyetlen kínzások után meggyilkolt, husukat részben ö maga megette, részben pedig vevőközönségének, mint borjűhust adta el. A bestialis ember áldozataival a berlini pályaudvarok környékén ismerkedett meg és azzal csalta őket magához, hogy mint nevelőként fogja alkalmazni őket.

A berlini esküdtszék zárt tárgyaláson foglalkozik a bűnyűvel. A vádlott kijelentette a bírák előtt, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a nőket erős főlundulásban gyilkolta meg. Nem akarta áldozatait megölni, hanem veszedékek között akaratlanul oly erővel ütötte meg őket, hogy holtan terültek el. Az egyik nőnél azért indult föl, mert pénzét el akarta lopni. A második áldozatot öklével ütötte agyon. A holttesteket őszedarábaltta és a Spree-csatornába dobta. A harmadik nő meggyilkolását nem ismeri be és azt mondja, hogy az illetőt egyáltalán nem ismerte. Tagadja — az ember véres vadját is. Ezzel szemben a lakásán talált csontmaradványok azt bizonyítják, hogy a csontoktól a húst főzték és után távolították el, szomszédei is azt állítják, hogy a gyilkosságok utáni időpontban furcsa étel-szagot éreztek és látták is, hogy *Grossmann* evett a gyanus húsból. Jelentettek olyanok is, akiknek a vádlott ocsó »borjűhust« adott el, amelynek eredetéről most nem tud számot adni.

A tárgyalásra sok tanút idéztek be, miért is az előreláthatólag még több napig eltart.

Állatorvosi vezetés! Állami felügyelet

PATRIA
SZERUMTERMELŐ-INTÉZET
BEOGRAD—SUBOTICA
VÉDJEJC.

SÜRGŐNYCIM: PATRIASERUM SUBOTICA. TEL.-SZÁMOK: BEOGRAD 472. SUBOTICA 60.

Első hazai intézet, mely az összes állati oltóanyagokat és szorumat készítő hazai bakteriumtörzsekből termeli.

Termelünk és szállítunk védő- illetve gyógyító oltóanyagokat és szorumat minden mennyiségben és mindenkor teljesen friss állapotban a következő betegségek, u. m.

Lépfene, sertésbőrcs, sertéspestis, (sertésvész) sertésseptikaemia, baronfikolera, mirigykór (petecskőr) sercegő-üszök, járványos elvetélt (abortus) verhas és fertőző tüdőbajok.

Készítünk továbbá Tuberculint és Optalmint, végül Murint cegerek és Rintint palkányok itására. Díjtalan kórmegállapítást Díjmentes fevilgósítás minden szakkérdésben.

ELIREFEK

— **Kitüntetett miniszterek.** A király *Vilovity Ozman* kereskedelmi és *Omerovity Dervis* közegészségügyi minisztereket az első osztályú Szent Száva renddel tüntette ki.

— **Goradz püspök Amerikába megy.** Goradz püspök, az első cseh-szlóvakiai pravoszláv püspök Amerikába utazik, hogy az ott élő csehek között a pravoszláv egyházba való belépés mellett végezzon propagandát.

— **Az adventisták kérelme.** Az adventista egyház azzal a kérelemmel fordult a vallásügyi miniszteriumhoz, hogy vállassuk elismerése ügyében terjesszen törvényjavaslatot a parlament elé.

— **Szérum a kigyómarás ellen.** Az egészségügyi miniszterium a párisi Pasteur-intézetnél a kigyómarás elleni szorumat rendelt és felhívta az orvosokat, hogy azt nevezett miniszteriumtól szerezzék be és a szükséges esetekben alkalmazzák. Eddig csak a hadsereg használta ezt a szorumat.

— **Schanzer tárgyalásai Poincaréval.** Párisból jelentik: *Schanzer*, olasz külügyminiszter csütörtökön Párisba érkezik, hogy *Poincaréval* tárgyaljon. A jelek szerint javasolni fogja, hogy a legközelebbi keleti konferenciát Olaszországban tartsák meg.

— **Kisiklott gyorsvonat.** Berlinből jelentik: A páris-strassburgi gyorsvonat a strassburgi pályaudvar előtt kisiklott. Négy ember meghalt, három súlyosan, huszan könnyebben megsebesültek.

— **Német bomba.** Berlinből jelentik: Mannheimban tegnap este a népház udvarán bombát robbantottak fel. Az épület erősen megrongálódott. Több ember megsebesült.

— **Hány iskola és hány tanuló van az SHS. királyságban?** Beogradból jelentik: Az idei tanév végével az SHS. királyság területén levő egyetemokről, közép- és népisiskolákról azoknak hallgatói, illetve tanulóinak számáról a közoktatási miniszterium a következő statisztikát adta ki: A beogradi egyetemen ez évben 7250, a Zagrebin 3333, a Ljubljanián 1000, a skopjei filozófiai fakultáson 50, a subotica-i jogin 200 hallgató volt. Az ország területén lévő 5974 népisiskola 800.878 tanuló iratkozott be. Gimnázium 134 van, amelynek 50.482 rendes tanulója volt, reálgimnázium mindössze 5 van, a tanulóik száma 3154, polgári iskola 62, tanulóinak száma 4892, lányiskola 22, 3910 tanulóval. A zagrebi állatorvos iskolának 200, a zagrebi felsőbb iparisiskolának pedig 400 hallgatója van.

— **A kölcsön-ügy epilógusa.** Beogradból jelentik: Amint ismeretes, a »Novosti« több támadást intézett a francia-szorb bank ellen, amiért az állítólag a Bler-csoport kölcsönajánlata ellen propagandát csinált volna. A bank most a »Novosti«-ban visszautasítja ezeket a vádakot és a lap is elismeri tévedését azzal a hozzáfűzéssel, hogy a Szlovén Emigráns Bank igekezett a kölcsön sikerét megakadályozni.

— **Sándor király kinttette Pilsudskyt.** Beogradból jelentik: Sándor király Pilsudsky lengyel államfőnek a Karagyorgye-csillag első osztályát adományozta viszonozásul azért, hogy az esküvő alkalmával a lengyel államot a fehér-sas renddel tüntette ki.

— **Radicsék Prágában.** Beogradból jelentik: A szláv mezőgazdasági szövetség kedden kezdte meg közgyűlését Prágában, amelyen valamennyi szláv mezőgazdasági szövetség és így a jugoszláviai is részvesz. A megnyitáson a beogradi szövetség képviselője a jugoszláv mezőgazdasági, de még kedden Prágába érkezett Predavec, a Radics-párt alelnöke is, aki követelte a közgyűléstől, hogy a horvát mezőgazdasági szövetséget mint külön szövetséget kezeljék és külön delegációval képviseltesse magát a közgyűlésen, miután a zagrebi szövetség nem hajlandó Beograddal együttműködni. Követelte még Predavec, hogy a szabályzatokat változtatásuk meg olyképen, hogy a horvát szövetség is külön megbízottakat küldhessen a mezőgazdasági kamarába. A közgyűlés mindkét indítványt elfogadta és Predavec, mint a horvát mezőgazdasági szövetség delegáltja, már részt is vesz a közgyűlésen. A hír a beogradi mezőgazdasági és politikai körökben egyformán kinos feltűnést keltett.

— **A magyar indemnitási vita folytatása.** Budapestről jelentik: A szerdai nemzetgyűlésen folytatták az indemnitási vitát, Vasady Balogh György válaszul Rassay keddi beszédére, kijelentette, hogy az egységes pártnan van összefüző gondolat és a nemzet érdekeit szolgáló összetartás. A kormány ne lehetetlenebb Európá bármelyik kormányánál — mondotta — és ezt azzal igyekezett bizonyítani, hogy a génuai és egyéb értekezleteken kiderült, hogy minden kormány csak korlátozottan cselekvőképes. Sürgette ezután a házépítési akció megindítását, majd az indemnitást megszavazta.

— **Az új párisi követ.** Beogradból jelentik: Spalajkovic, az új párisi követ Bledbe utazott királyi audienciára, ahonnan Párisba megy és ott átveszi hivatalát.

— **A pénzügyi bizottság ülése.** Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság ülést tartott, amelyen nyolcvanegy kérvényt intéztek el. A kérvényeket áttették a kérvénybizottsághoz.

— **Az oroszok elhagyják a hági konferenciát.** Hágából jelentik: A hági konferencia válságban van és néhány napon belül el kell végre dőlni, hogy mi lesz ennek a nemzetközi értekezletnek a sorsa. Litvinov különben már kijelentette, hogy ha egy héten belül nem kap választ arra, hogy a hatalmak milyen hitelt akarnak Oroszországnak engedélyezni, ugyazonnap visszatér a többi orosz delegáttal együtt Oroszországba.

(x) **Sport- és uridivalekkek** Hauer-nál. 3563

— **De Valerát elfogták.** Londonból jelentik: A felkelő-csapatok maradványai még tartják magukat Dublinban, de a lakóidő mozgalma utolsó óráit éli. A sákerill-street-i hadiszállásukat is fűladták, körülzáratásuk teljes. A támadó csapatok füstbombákat használtak a lázadók ellen. A kormánycsapatok vezérkari főnöke kijelentette, hogy a lázadók a városban megtört és a felkelőket rövidesen kifűstölik. Késő éjjel érkezett távirat szerint De Valerát, aki hívei sorában közdött, elfogták.

Állami magyar színházakat ígér a kormány?

— Komoly terv — vagy elődázás? —

A Vajdaság magyar lakossága már évek óta szenved a kulturának és a magyar szónak olyan felbecsülhetetlen fontos intézményét, mint aminő a színház. Ezek alatt az évek alatt már többször történt kísérlet arra, hogy a magyar színészet újra hajlékot találjon a vajdasági városokban, azonban eddig minden ilyen irányú törekvés kudarcot vallott, holott ugyanakkor Romániában és Csehszlovákiában tizenhat magyar színház játszik.

A legutóbbi időben ismét sok színgazgató és vállalkozó járt el a kormánytól magyar színház engedélyezése ügyében és mármár úgy látszott, hogy most végre itt is sikerülni fog az, ami a többi utóállamokban már évekkkel előbb sikerült.

Annál meglepőbb most az a Beogradból származó hír, hogy *közközlésügyi kormány a szerb állami színházakat mintójára két állami magyar színházat is akar létesíteni a Vajdaságban.* Amilyen tetszetős volna ez a terv, ha csakugyan komolyan és rövidesen megkezdhetnék valósítani, annyira féltő, hogy az állami magyar színházak felállításának ígértek csak arra fogják felhasználni, hogy a magyar színjátszós ügyét elődázák vele.

Epen most kézenfekvő ez a feltevés, amikor egyszerre több

oldalról is játszási engedélyt kérnek magyar színgazgatók és más magánvállalkozók a kormánytól és mivel nincs semmi alap arra, hogy az engedélyt megtagadják, most azon a módon ódázák el az engedélyek kiadását, hogy a felállítandó állami színházak terveit hivatkozzák.

Szeretnők feltételezni, hogy nem így van, hanem a kormány csakugyan hajlékot akar emelni a magyar színészetnek.

Azonban a körülmények nem erre mutatnak. Akárhogyan is van, a magyar színészet ügyét tovább elődázni nem lehet. A Vajdaságban élő magyarság négy év után jogosan követelheti már, hogy ápolhassa a maga nyelvét és kulturáját. Ez sokkal fontosabb, mint az, hogy állami, vagy magánvállalkozás lesz-e a felállítandó színház. Ha a kormánynak valóban komoly terve az állami magyar színház fontartása, akkor ajánljuk a következő módot: Adjon engedélyt a kormány magánosoknak színháznyitásra s aztán államosítsa a már meglévő magyar színházakat. Ezáltal elhárítja magától az alapítás nagy munkáját s elejét veszi annak a látszatnak is, hogy az állami magyar színház terve — a magyar színészet teremtője lesz és csak terv maradt ürügyként arra, hogy majd felépítik

— **Az új kölcsönkonferencia októberben lesz.** Londonból jelentik: Morgan tárgyalásokat folytatott a párisi kölcsönkonferencia angol, bolga és francia tagjaival s megállapodtak abban, hogy a német javítástól kölcsönügyében október első hetében Párisban ismét megkezdik a tárgyalásokat.

— **Rockefeller kétszáz millió dolláros hagyatéka.** Newyorki jelentés szerint most bontották fel a nemrégiben elhunyt William Rockefeller végrendeletét. Az ismert amerikai pénzfejedelem kétszáz millió dollárt hagyott gyermekeire. A végrendeletben jótékony célokra semmi sem adományozott Rockefeller.

— **A holsevikok elkobozták egy amerikai hajót.** Konstantinápolyból jelentik: A krimi szövethatalóságok Jalta kikötőjében elkobozták a Herbert-Hoover amerikai élelmiszerszállító hajót, azon a címen, hogy azt Oroszországban építettek és jogtalanul került az amerikaiak birtokába.

— **Öngyilkos urisszony.** Veliki-Kikindáról jelentik: Ivacsokovic Milán gyógyszerész neje vasárnap délelőtt, amikor a piacról hazajött lakására, férje revolverével halántékán lölte magát és nyomban meghalt. Hétfőn temették el nagy részvét mellett.

— **Összeütközés németek és olasz katonaság között.** Berlinből jelentik: Ratiborban a német lakosság megtámadott egy francia tisztet. A tisztnek egy olasz őrszert sietett segítségére. Az összeütközések során az olaszok fegyverüket használták. A támadók közül ketten súlyosan megsebesültek.

— **Éhségzavargások egy dalmát szigeten.** Beogradból jelentik: Kurzola dalmát szigeten a nyomasztó gazdasági viszonyok miatt napról-napra nő az éhátlatlanok száma, ami kisebb-nagyobb zavargásokra vezetett. Különösen az éhátlatlan földmunkások és a kisbirtokosok között gyakoriak az összeütközések.

— **Vádak Hindenburg ellen.** Hannoverből jelentik: Katz kommunista polgármester Hindenburg tábornagyt a városi tanács ülésén súlyos vádakkal illette. Gyilkosságok megszervezésével s azzal gyanúsította, hogy a köznépszerű összeütközéseket szándékosan provokálta s a vérontásért ő viseli a felelősséget. A tábornagy a vádakokat a haunoveri lapokban erőlesen megcáfolta.

— **Huszonöt mandátumot petícionáltak meg a magyar nemzetgyűlésen.** Budapestről jelentik: A petíciók beadásának határideje szerdán járt le. 245 mandátumból 25 választás ellen érkezett be panasz, tehát nem egész tíz százalékot tesz ki a megpetícionált mandátumok száma. Megpetícionáltak tíz egységspárti, egy Huszár-Ernst-párti és tizenegy ellenzéki mandátumot.

— **Öngyilkosság a szomszédasszony miatt.** Palánkáról jelentik, hogy ott öngyilkosságot követett el Tenner Leó zenész felesége. Az asszony éjszaka az ablaknál kionsot a lakásból és a kutha vetette magát. A férjet kutyájuk tette figyelmessé az öngyilkosságra, mire ez az asszonyt összetört tagokkal, haldokolva húzta ki a kuthából. Tennerre bucsulevelében azt írta, hogy tettét azért követte el, mert a szomszéd asszony pártvaraival és hamis rágalmaival tühretelenné tette az életét.

— **Lengyel diákok Beogradban.** Beogradból jelentik: A napokban nygyven lengyel diák érkezik Beogradba. A lengyel diákok megtekintik Jugoszlávia nevezetességeit.

— **Sztrájk a bécsi népkonyhán.** Bécsből jelentik: A bécsi népkonyhák és hadikonyhákban a személyzet sztrájkba lépett. A sztrájk oka bécsi követelés.

— **Halálos szerencsétlenség egy budapesti gyárban.** Budapestről jelentik: Szerdán délelőtt 11 óra körül a Gyár-utcai Auer és Kisfaludi festékgyár egyik műhelyében lakgyártás alkalmával gyanta közé forró terpentint kevertek, ami súlyos robbanást és később tüzet okozott. A robbanásnál öten sebesültek meg. Két munkás súlyosan sebesült meg, akiket be szállítottak a Rókus-kórházba. Egy haláleset is történt a katasztrófanál, az egyik belső műhelyben dolgozó munkásleány, Pálffy Emília nem tudott idejében menekülni és így a lángok martaléka lett.

— **A Henry-cirkusz nagy sikere Suboticán.** Állandó taps, derűltség és kacagás, időnként háborzongás közepette nézi végig a publikum a cirkusz előadásait. *Milred* bohóc és a törpe *Franzl* a derűltség állandó forrásai. *Dolai* és *Maxi* excentrikus kerékpármutatványai, *Brownig* a majomember, aki vágatjait a legvalószínűtlen módon összehajlaltva, öles magasságból a kezére ugrik, kapják a legtöbb tapsot. A gyerekközpontoknak a bohócok mellett *Katalin* k. a. pompásan dresszírozott kutyaserege tetszik a legjobban. Néhány kitűnő légtornász szám és az obligát lovasmuntatványok teszik teljessé a cirkusz műsorát.

(*) **Legszébbben és legkellemesebben** eltöltötték az estét a Salome Bár-ban. Kiváló műsor, legkitűnőbb attrakciók, opera és legjobb komikus jelenetek. Műsor után a híres »Sketch» egyfelvonásos előadás, amelyben mint főszereplők Baratov, Novszki és a moszkvai operett-színház elismert primadonnája: Adrijana, játszanak. A műsor szigorúan családilag jellegű. Jó szellőztető kellemes hűvösség szolgál. Az étel- és italárok mérsékelték, a kiszolgálás gyors és szolid. Műsor után modern szülő és csoportos parkettánc zongora és Markovics Jancsi zenekisére mellett. 4043

(*) **Vendégszónoklat.** Az izr. hitközség templomában dr. Neumann József dévai főrabbi folyó hó 7-én, péntek este negyed nyolc óra és 8-án, szombaton d. e. 10 órakor tartja meg szónoklatait, melyre az érdeklődőket meghívja az előhírószám. 4639

(*) **A Müpártoló Kör** folyó hó 6-án délután 6 óra körül értekezletet tart a kör helyiségében, melyre a tagokat ezúton meghívja.

(*) **Minden Lady a Fehér francia** és angol női divatszalonban Novisad, Kiszácsi-utca 20 alatt készült ruháit dícséri. 3937

(*) **2067 koronát** juttatott Pletschi Ferencné urnó, a Müpártoló Kör elnöknője, a gyermekvédő liga javára a legutóbb tartott kabaré előadásából.

TŐZSDE

Beograd, július 5. (Zárlat.) Valuták: Sokol 153, Devizák: Newyork 80/05, Genf 1520, Milánó 3775, Prága 156, Berlin 19, Bécs 00/377, Bukarest 49, Budapest 7/30.

Zürich, július 5. (Zárlat.) Berlin 120/50, London 2332, Páris 4315, Milánó 2405, Prága 1010, Budapest 0/45, Zagreb 1/60, Varsó 0/11, Bécs 00/250, Bélyegzett 00/275.

Budapest, július 5. (Zárlat.) Napoleon 4300, Dollár 1522, Francia frank 9200, Márka 272, Lira 5225, Osztrák korona 53, Lei 656, Sokol 2208, Dinar 1378, Devizák: Bukarest 635, London 5050, Berlin 27, Milánó 5325, Paris 930, Newyork 1138.

ISPÁNOVICS ruhákat a legszebben **FEST ÉS TISZTIT** Subotica, Sokolska u. 8.

NYILTÉR.

Mai napon megvettem Krekovic István Gunduličeva-utca 58. szám alatti szatőcs-üzletét. Felkéretnek a cég hitelezői, hogy követéseiket nálam három napon belül jelentsek be. Későbbi jelentkezéseket nem veszek figyelembe.

Bacsa József szatőcs.

Nyilatkozat.

A „Bácsmegeyi Napló“ június hó 28-iki számában megjelent nyilatkozatomat, hogy felelőségemről elvólók s neki senki ne hitelezzen, visszavonom. Nyilatkozatom megtétele hamis és alaptalan rágalmak vittek rá.

Sombor, 1922. július hó 3 án.

Licht Leó.

BÖHM ÁRMİN cégnél **NOVISAD**
Sürgöncyim: HERMES. Telefon: 226.

Államügyészség Subotica.

I. D. 161/1922. eln. d. t.

Pályázati hirdetés.

A fenti államügyészség fogházánál két börtönőri állás van üresedésben.

Pályázók akik ezt az állást elfoglalni óhajják, írásbeli ajánlatukat I. évi július 15-ig kötelesek benyújtani. A kérvényhez csatolni kell bizonyítványt arról, hogy a pályázó SHS királyságbeli állampolgár, hogy katonai kötelezettségének eleget tett, hogy kifogástalan előéletű, hogy irni-olvasni tud, hogy 32. életévét még nem töltötte be s hogy a szolgálati nyelvet tökéletesen bírja.

Subotica, 1922. július 4.

Az államügyészség vezetője

Magarašević s. k.

Állami főügyész helyettes.

4942

ELADÁS **JAVÍTÁS**

ATHUZÁS

Esernyő- és napernyő

raktár

Gewürtz Adolf Sombor

Apačini-utca 11. szám.

KÉSZÍTÉS

Községi előjáróság Srbobran.

2574/922. szám.

Hirdetés.

Srbobran község még ez év őszén be akarja vezetni a villamos világítást és villamos központot szándékozik létesíteni.

Részletes felvilágosításokat a községi előjáróság nyújt. Az ajánlatok ugyanitt nyújtanak be.

Srbobran, 1922. július 2.

Községi előjáróság.

SELYEM ÉS TEXTILÁRU KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest V., Bályvány-utca 16-18.

Fiók: Bernhard Holitscher, Wien

I., Kohlmessegergasse 3.

TRANSITÓRAKTÁRÁBÓL AJÁNlja

a következő cikkeket a legolcsóbb napi áron: Mintas tovard. Mintas Twill. Crèpe de chine. Crèpe Georgette. Crèpe Maroquine. Selyem és gyapjú trikó, satin de chine. Duchesse mousselin és brokát, valamint az összes selyemárut. 4628

Amerikai Autóbenzin Motorbenzin Nyersolaj Gépolajok

állandó raktára
Standard Oil Co of Newyork

subotica főügyőségénél
Klein Géza

Sürgöncyim Lakkleinöl. Telefon 55. sz.

4026

Komplett gőzgép

800—1000 P. S. szembenálló koronggal és csővezetékkel **ELADÓ**. Közelebbi felvilágosítást ad Bohn téglagyár, Zsombolya. Bánát. 4497

Intelligens fiatal nő gyermektelen főmolnár, hérbé venne egy jóforgalmu vámmal-mot, esetleg egy jóforgalmu 1-től 3 1/2-4 vagonos malomba főmolnári állást is elfoglalna.

Ajánlatokat igények megjelölésével — a kiadóba kérom. 4578

ELADÓ 4014

nagyobb lakóház Vel.-Bečkerekben beköltözhető lakással. Három percnyre a centrumtól, forgalmas helyen. Van het szoba, bőseges mellékhelyiség, gyümölcsös és konyhakerl (300 nsz.-ös), baromfiudvar virágoskert, 20 méter üvegezett folyosó, 100 hektós vízmedence, pince, fészker stb. Vevő 4 szobás lakást az összes mellékhelyiségekkel átveheti. Felvilágosítással csak komoly érdeklődőknek szolgál **Bröder Ernő** Vel.-Bečkerek, Karadjordjev-terg 2. (Vásár-ter).

Tanoncok

fizetéseivel felvétetnek **Heuduschka és Hermann cégnél.**

„ŠUMADIJA“

ELSŐ SZERB BIZTOSÍTÓ ÉS VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG, BEOGRAD VOJVODINAI VEZÉRKÉPVISELET

NOVISAD, NJEGOŠEVA (ANDRÁSSY) UTCA 1.

Vállal életbiztosításokat ép úgy, mint leánykibazasítást, leány- és vagyonbiztosítást fugetermek részére, továbbá tűzbiztosításokat vízöntele kombinációk szerint a legkedvezőbb feltételek mellett. Ezek kívül a károkolódalmi és természetesen 3908. számú 1921. augusztus 14-én kelt vég-ese alapján a „ŠUMADIJA“ folyósítja az „EKVITELA“ Newyorki biztosító társaságnak Ju oslaviában es-déles jandekait. — Keres megbízható helyi ügynököket az összes Vojvodina helyiségekben a legmagasabb százelek mellett. Jelentkezők forduljanak közvetlenül a vezérképviselethez NOVISAD, Njegoševa utca 1. szám. 4559

Építésszek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések után, rajzok szerint, épület portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Árjajánlatokat legyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

Utlevél vízumokat

külföldi Konzulátusoknál napi küldöncjarral a legrövidebb idő alatt megszerez, podgászbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

Vojvodina főügyökség: Novisadon Rajič és Lederer, Wagner palota.

Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.

Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra utca 5.

Zombolja: Transport D.D. Tel. 55.

Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 48. 4014

Vel. Bečkerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. Pančevo: Georg Viličković. Srpska utca 7. Senta: Engel Arnold. Tel. 26. St. Bečej: Gombos Henrik. Vršac: Ernst Fuchs. Pašičeva trg 4.

„CROATIA“ biztosító intézet Zagreb

Vezérképviselet Felső-Breszta területére Suboticaán az „Első Horvát Takarékp. helyiségben“

Elvállal biztosításokat tűz-, beförés-, szál-litmány és jégkár esetén, valamint élet- és balesetbiztosításokat is.

Mérsékelt díjazás! — Kármegterítések röviden és kedvezően intézettek. A „CROATIA“ életbiztosítási kötvényei fizeték házasságánál óvadalmi szolgáltatnak. Helyi képviselők magas jutalékkal kerestetnek.

TRIGLAV

BIZTOSÍTÓ ÉS VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

TELJESEN BEFIZETETT ALAPTŐKE 4.000.000 D.

Létesítve a Jug. Banka, Slovenska Bank, Zivotnostna Banka, Jugoštyv nagyipar, sít. által. BIZTOSIT a legkedvezőbb feltételek mellett tűzkár, üveg, beförés ellen szolgáltatásokat és a legrövidebb időn belül levezeti az elemi biztosítások többi ágait is. VEZÉRKÉPVISELET: Beograd Liubiana, Sarajevo, Split és Zagreb. A társaság székhelye Beogradban, Ügyvezető igazgatóság: Zagreb, Subotica-vezérképviselet Karadjordjeva ul. 7

FELVESZ MEGBIZHATÓ ÜGYNÖKÖKET.

Braća Kunetz

[ezelőtt Kovács E. és Társa]

üveg, lámpa, porcellán és zománcáru raktára.

Glavna trg. 4.

Glavna trg 4.

Tisztelettel értesítjük, raktárunkat megnagyobbítottuk, így modunkban áll a t. vásárló közönség igényeit kielégíteni. Raktáron tartunk mindennemű

üveg, porcellán és zománcédény árukat

valamint dísztárgyakat.

Képkerekek dus választékban.

Épület üvegezések gyorsan eszközöltetnek.

4356

MÉRLEGGYÁR**Sebestyén és Szenes**

Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.

Gyárt:

tizedes, körtésmérlegeket és falhosszmérteket. Megrendelésre készít mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekerhídmérlegeket.

Vállal:

mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását helyszínen eszközöl.

Azonnali szállításra ajánl:

500 és 750 kg-os fenyő és tölgyfa tizedesmérlegeket erős kivitelben.

4413

Prima**teavajat**

vesz

minden mennyiségben

Központi Tejcsernok Sombor

JEGYGYÜRÜKET

A LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT

ADÁM IMRE ÓRÁS- és ÉKSZERÉSZNÉL

Rudičeva ulica, Sugár ház. 3700

SAVA D. D.

ZA UVOZ i IZVOZ ZAGREB.

Sürgőnycim: „SAVA“ — Telefon: 2429, 77 és 10 szám. Fiókházak: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin, Trilist, Wien.

Kirendeltégek: Bjelovar, Kula, Novisad, Vrsac.

Vesz és elad mindennemű gabonát, lisztet, hüvelyes veteményeket és gyarmatarut nagyban.

203

A Vrbovskoi Gyufagyár és a Narodna Malom- és Agráripari r.-t.-hoz tartozó malmok vezérképviselője egész SHS. állam területére.

Bélaerkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása**FOKTER GYÖRGY SUBOTICA**
ZRINJSKI TRG 2.

Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset, Bikavért, Sillert, fehérbort, Ezerjót 4 dinárerit (16 korona) eladok, azonkívül négyéves Rizling, Traminer, Zirfandli stb., pálinkát pedig 40—50% saját földméből eladok a legolcsóbb napi árak mellett a t. szállodások és vendéglős uraknak. Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút, pálinkakazánt és hordókat 50—800 literig.

Idei és tavalyi SZÉNAvalamint mindenféle **takarmány** elsörendű tüzifakapható nagyban és kicsinyben
a TRANSPORT Segedinski puti telepén.
Telefon 524.**ELADÓ**3 gőzkazán (68, 48 és 22 m² tüzfelülettel, egy darab 18 lóerős stabil gőzgép, egy komplett 10.000 kalóriás jeggyári berendezés), még üzemben megtekinthető**Gerber Nándor és Fia**
sörgyárában Stari-Bečej. 4474**PRÉSTELEP**Jugoszlávia egyik legnagyobb bortermő vidékén, a szüreti cérevasár közvetlen közelében, na i 15 vagon must teljesítmennyel, modern felszerelésse', több ezer hektoliter raktár és transporthordóval, haláleset miatt, kedvező feltételek mellett **ELADÓ**. Eset eg társulás nincs kizárva. Közvetítők díjazva. Komoly érdeklődők irjanak „Elsőrangú biztos existentia" alatt a kiadóba.

4468

EGYETLEN KÉTNYELVŰ IRÓGÉP A VILÁGON
AZ
"ADLER"
CIRIL ÉS LATIN EGY GÉP BEN
KÉPVISELET és EGYEDÁRUSÍTÁS
AZ EGÉSZ VAJIDASÁG RÉSZÉREDEUTSCH IZIDOR
OPTIKUSNÁL
SUBOTICAIrógép-műhelyemben minden javítást és átalakítást szakszzerűen garancia mellett eszközök. Vidéki javítások soronkívül eszközöltetnek. Irógép-műhelyemet a bécsi Remington-telep volt művezetője vezeti
Amerikai Carben maszólapír és írógépszallagok gyári lerakata.

3940

Üzletátvétel!

Értesitem a t. utazóközönséget, hogy a požarevac

Hotel Srpska Krunát

átvettem és azt teljesen újból átalakítva minden igényeknek megfelelően fogom tovább vezetni.

Elsőrangú szerb és magyar konyha figyelmes és pontos kiszolgálással, igyekezni fogok, hogy t. vendégeimet a legnagyobb megelégedésükre kielégíthessem.

Garantált féregmentes tiszta szobák!

Saját villanyvilágítás!

Minden este Verebes Pista zenekara hangversenyez.

Tisztelettel

Rác Lajos szállodás.

Požarevac. 4335

Kellemes terrasz és utvani terfelyiség!

Saját készítésű fagyalt és jegeskrém!

Irógépek
szakszerű pontos
JAVÍTÁSA.
Írógép szalagok.
Fémlepkészít
összes CIK K EK
NAGYBAN készí-
tás. IRÓGÉPESZER-
Béregzők
szükség 24 óra ánt.
Gilette-kések
Készörvénysz.
Eredeti Zeiss-
szemüvegek
lerakata.
Mayrhofer A.
optikai művel.**MÁK**

KAPHATÓ NAGYBAN és KICSINYBEN

VELIMIR MICIČ

ÜZLETÉBEN (VÁROSHÁZA)

POSTA CSOMAGOKBAN IS KÜLD.

**Kölcsönponyvák,
zsák,
ponyva, zsineg és kötélárúk
kárpitos
felszerelési cikkek**

jutányosan beszerezhetők

Rein Izsó Sombor,

Weidinger-palota. Telefon szám 133.

Kérjen árjegyzéket.

3131

Kávé! Kávé!
Modern villamosüzemű kávépörkölő
és öröggyári

Tisztelettel értesitem a kávésokat, szállodásokat és az összes fogvasztókat az S. H. S. államban, hogy Beograd városból

a Tamis-gyárat berbevettem.

Speciális szakemberek! A legmodernebb gépek kávéőrés és pörkölés céljából. Kifünő minőség! Szolid árak! Eddigi működéseim biztosíték, hogy a n. é. közönség bizalmával megajándékozom.

Kávéárusítás:uj helyiségben **Vasina-ulica 13. Beograd** (kod Zlatnog Angjelo). Telefon 505. szám. Az ország belterületére rendelőknek 5 kilogrammos postacsomagokat küldünk utárvétellet. Raktáron tartunk összes gyarmatarukat (örölt, bors, fahéj) stb. nagyban és kicsinyben.

Tisztelettel

Mladen M. Popović.

303

Tengeri, zab, konkolydara

és egyéb takarmánycikkek mindenkor a legolcsóbb áron beszerezhetők. o o

COMMERCIA D. D.-nél

ugyanírt vásárolunk mindenféle gabonát a legmagasabb napi áron. o o o

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetést. Hirdetési díjak: Apróhirdetés egy sor 2 K, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés 30 K. Apróhirdetéseket felveszi: Subotica: a kiadóhivatal, Pecsáta-utca, Lelkészház és Schlager hirlapjának a vasúti park mellett. Vidéken valamennyi helyi újság. Hirdetési díj: havonként 30 din., az egy évre 90 d.

FOGLALKOZÁS

Egy szakképzett főmőlnár állást keres minőségi belépésre. Meghívást fizetés megjelöléssel kér Németh János főmőlnár, Csantavir 329. hsz. 4520

Elárusítónő szerb-horvát nyelvben jártas, augusztus 1-i belépésre felvételt kért Jenő költő-szövegírójára, Pašičeva-utca 10. Gözfürdő mellett.

Rövidírászakmábol kerestetik megbízható segéd vagy gyakornok — valamint kifutófiúk. Cim a kiadóban. 4603

32 éves rokkant, ki öt nyelven beszél, mint karriernek esetleg könnyebb területe munkát keres. Megkereséseket „Megbízható” jellegre a kiadóba kér.

Ponpás velencei tükör, eredeti olajfestmények és akvarellek eladók. Cim a kiadóban.

Első magyar gazdasági tőleeresztő acél fogaskerekes magánjáró lokomobill, hozzá egy tisztá új Kovarik 54" cséplő ugyanolyan mint a Hofherr cséplő. Továbbá egy 28 éves lincos magánjáró lokomobill, hozzá egy 15 éves gyűrűs rendszerű cséplőszekrény teljesei. fesszerű és egy magános 52" Nicholson cséplő eladó. Balázs Antal Subotica, a Barátok temploma mellett.

Három linc föld Tumbáz malom mellet, a városban egy ház eladó. Bővebbet a Jugoszláv Banknál. 4602

Franciá Hajfestő fekete és barna színben, minden festéshez teleslegessé válik. Kaptó illés győgytárban főposta átellenében. Ára 10 dinár.

UTAZÓNÓT KERESÜNK

aki a fűszer- és gyarmatáru szakmában jártas, szerb, magyar, német n elvet bírja és kisebb bevőket már látogatolt. Fizetési igényök és kor megadása keretük, valamint az ajánlatához fonykép melléklendő. **Gazdasági r. t. fűszer- és gyarmatáru osztály** Veliki-Beckerek. 4623

Zongora eladó Sentán Blazsovic Laszlonál, Adalutca. 4609

Eladó 25-ös magánjáró szivőgázmotor, 25 HP magánjáró benzinnmotor jutányos áron Újváry Temerin. 4.90

Mezőgazdasági gép és szerszámok ár azonnal beköltözhető ot szóas urak lakással Bácsmegeyben vasutatólomás mellet eladó. Bővebbet Kurir hirdetési iroda Subotica, Vilsonova-utca. 4224

Őcska és hulladékfémeket, vörös- és sárgaréz, ólmiot, horgonyt és alumíniumot legmagasabb áron veszünk. Goldner Testvérek jépszekrénygyár Subotica, Jugovicéva-utca 20. Ugyanírt tanoncokat minden szakmába magas fizetéssel felvesznek. Telefon 134. szám. 4255

Németszaga batom kereskedelmi megbízásokat elfogadok. Nascnitz, — Schenker cégénél. 4589

Özv. Harasztli Gyuláné útra mekke di a francia nyelv tanítást. Cim: Jukičeva utca 6. 4504

Üradalmi tej literenként 10 koronáért naponta iv. jélašičeva-ut. 4. Telefon 541. szám 4583

Egyszerűbb ruhavarrást vállalkozunk, esetleg házhoz megyek szerény díjazásért. Szív s partigióst kér özv. Ménéy Gyuláné, Fra Jese trg 9. Barátok temploma mellett. Ugyanírt butorított szoba kiadó. 4613

Cimbalom pedálos és gramofon eladó. Save Tetteleje-ut. 27. 4643

„Nea” Crem
a legjobb arópoló szer
KORONA-GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 533

Eladó
egy stráfkocsi
egy parasztkocsi
és
egy Steyerkocsi
Heubuschka és Nermann cégénél.

KÜLÖNFÉLE

Elvesztett Kralj Petar-parkban egy imalányv. — Kéretik a megtalálót, hogy illő jutalom ellenében a tulajdonosnőhöz juttassa el Antunovicéva-ut. 8. sz. 4632

Cipőmodellokat, szabásmintákat, modern és elegáns cipőfelsőrézre szállít cipőgyárnak, cipezseknek és cipőfelsőréz-készítőknek R. Richter modellkészítő Tolstioeva n. 23. Elvállalok oktatókat is amerikai rendszer szerint. 2542

Vajjon
miért olyan nagy most Budapesten a zene-zbona?

Deutsches Fräulein findet Aufnahme zu 5 jäh. Mädchen. Im Häuslichen und Nähe versirk bevozugt. Josef Kiraly Senia (Bačica). 4621

Gyógyszerészyakornoknak ajánkozik egy jóhábzi való jelesenérettsegé t fiat leber, ki német, magyar nyelvet tökeltesen és a szerbet valamennyire beszéli és írja. Cim a kiadóban. 4622

Ügyes fasobrászegéd azonnal felvételt k P. dola Nandornál Novisad, Csene utca 27. 4601

Egy fiatal fűszerkereskedő és egy kifutó felvételt. Weisz Hugó lizstraktár. 4610

Kéttagu családhoz egy megbízható minden vagy bejárótó kerestetik. Cim a kiadóban. 4637

EL-ELADÁS

Eladó spedifőz kocsi, tábori kóhó, hengerolatózó cséplőszekrény, róvó csapágy, víz- és gőzcsapag, szűrtárcsik. — Ham-urgen gépműhely, Segedinski-put 115. szám. 4636

Egy 8 HP stabil benzinnmotor kukoricadarálóval és tüzfűrészeléssel jutányos áron sürgősen eladó Plister Jakabnál Črvenk n. 467

Kisebb fűszerberendezés és egy szelelő rosta eladó Szórad fűszeresnél Paralelput. 4489

Két antik szekrény eladó. Fumag lapható Balog Lina-ral. 4538

Ház azonnal beöltözhető lakással, istál óval olcsón eladó Stipe Grgiča ul. 311. (rég). Dr. Havas Emil ügyvéd. 4479

Eladó ház Stipe Grgiča-utca 311. (rég). beöltözhető lakással, Kurir hirdetési iroda, Vilsonova-utca. Telefon 514. 4579

Egy külfönbefaratu bulorított szoba beltéren azonnal kiadó, továbbá hangversenyzongora, mahagon asztal, butor, háló, ebédelő berendezés, jépszekrény íróasztal, hintaszék, vízpumpa eladó. — Langné Agina-ul ca 11. 4606

Kézi kiskocsi és egy nagy saroglya eladó. Cim Sentánski-put 46. szám. 4633

Lincos magánjáró 8-as 6 légkörös, teljes garnitúra és két erős esztergapad 3 me er csucstávo ság, eladó Boros István Topola. 4392

Sentán főuton sarokház két üzletheiységgel, 25 évtá fűszer- és szabóüzlet van benne, ötszobás lakással más vállalat miatt azonnal eladó és átvehető, — Blazsovic László Adeimica. 4608

A jó szem a legfőbb kincs!

Né rontsa a szemét, használjon Zeiss punktál szemüveget. Minden rendszeri szemüveget mérték után készit **DEUTSCH** optikus Subotica Alexandrova-u. 5. A vajdaság legrégibb optikus üzlete.

Izvrš, broj 245/1922.

Dražbena objava.

Polpitanski sudski izvršac, na temelju §. 102. zak. el. LX. 1881. objavljuje, da će usljed odluke broj Gn 4062/1922. subotičkog sreskog suda, a na korist ovrhovoditelja Bele Hajdušica protiv ovršenika, radi namirenja tržbine od 7000 kuna g. vnice i spp. prodati na javnoj dražbi pokretnine opisaue u zapisniku plebitbe dne 3. jula 1922. godine, i procesijone na 22000 krune, po memoie, gazdalukai alati, kola, konji. Dražba će se držati dne 18. jula 1922. godine pre podne u 10 sati na pust. r. Zbonatica na Petra Lebakovoj zemlji. Kupac je dužan odma izplatiti cenu, i priuzeti kupljeni stvar (§§. 107., 108. zak. el. LX. 1881.) Subotica, dne 3. jula 1922. god.

Blaza Perčić
kr. sudski izvršilac.

JAVITÁSOK GYORSAN, JUTÁNYOSAN ÉS JÓTÁLLÁS MELLETT KÉSZÜLNEK, ÓRÁKAT, ÉKSZERÉKET A LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT KOSZTICS ISTVÁN ÓRÁS- ÉS ÉKSZERÉSZNÉL JELAŠI EVA-ULICA 5 SZÁM.

Bánáti tejgazdaságtól
Trapista, Óvári, Svájci, 1a Liptai, 1a Teavaj
minden mennyiségben viziontelárusítók részére naponta frissen érkezik, rendelkezésre áll olcsó árak mellett.
Leakat:
STEINFELDNÉL
Subotica. Telefon 262.

1 kirakatrendező és 1 idősőbb rőfősségéd,
aki önálló eladó német nyelvismerttel azonnalra kerestetik.
Deutsch és Pulacsek rőfős és divatáru üzletében
Sombor.

Sürgősen eladó
egy 170 HP. Diselmotor 180 Touren Fegyvergyári gyártmány és Drehstromgenerator Ganc gyártmány 3000 Wolt 42 Perioden 150 K. V. A. Erdeklődni lehet Szemző Béls gabonakereskedőnél, Subotican. Telefon 269

Wiesel Zsigmond Subotica
Sokolska alica (Fogel ház).
gabona- és terménykereskedő
Ajánl:
mindennemű örleményt, tengerit a legolcsóbb napi áron.
Eladás nagyban és kicsinyben.